

Uredništvo in upravljanje:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsek dan od 11.—12. ure popold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Starostna lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 147.

Maribor, dne 15. decembra 1911.

Letnik III.

Volitve v trgovsko in obrtno komoro.

Zadnje volitve v trgovsko in obrtno komoro v Gradcu pomenjajo za nas spodnještajerske Slovence veliko blamažo in ne manjšo sramoto. Kot neodvisnemu glasilu nam mora biti zato dovoljeno, da polšče-
ma vzroke za žalostno prikazen naše nemoči in si zas-
nujemo pot, po kateri nam bo hoditi v bodoče.

V. L. S. je bila sklenila organizirati letošnje volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Pričela je bila že s predpripravami. Mi smo ta korak V. L. S. samo pozdravili in obljubili v listu najizdatnejšo podpo-
ro. Ko so se pa jele širiti govorice, da bodo naši slo-
venski trgovsko-obrtni korporaciji posegle v volitve in
je bila V. L. S. napolnjenično obveščena, da se ma-
riborsko trgovsko in obrtno društvo udeleži volitve,
smo tudi umeli, zakaj se je V. L. S. odtegnila v o-
zadje. Le predobro poznamo naše liberalce in vemo,
da bi bili silno padli po vodilnih osebah V. L. S., če
bi pri volitvah ne dosegli bogve kakšnega uspeha.
Brezdvomno bi bili vstali liberalni gromovniki, ki ve-
liko govore, a nič ne store, in bi bili trdili, da zato
ni bilo boljšega uspeha, ker so se v stvar vtaknili
„klerikalci“, ki o stvari nič ne razumejo. Odobravali
smo zato korak V. L. S. povsem, ob enem smo pa po-
zvali naše somišljenike, naj pomagajo z vsemi moč-
mi trgovsko-obrtnim korporacijam.

Storili smo to, toča s precejšnjim strahom. Na-
še trgovstvo in obrtništvo — v mislih imamo v prvi
vrsti naše mariborske razmere, ki jih najbolj pozna-
mo — nastopa na zunaj kaj rado v zgolj naročni,
nadstrankarski pozi, pa samo na zunaj. Na znotraj
pa se žalibog dostikrat pogreša to nadstrankarstvo.
Naše mariborsko trgovsko-obrtno društvo v svojih
merodajnih faktorjih ni naklonjeno naši stranki. In
iz tega je izvirala naš strah. Le preveč dobro nam je
znano — skušnja nas je že izučila — da je vse, kar
primejo v roke ljudje, ki diše po liberalizmu, navad-
no ponesrečeno in zavoženo. Naša bojazen je bila o-
pravičena. Čeprav se je storil sklep, da se sloven-
sko trgovstvo in obrtništvo udeleži volitve, se vendar
ni nič storilo. Prišlo ni niti do kakšne manjše poskuš-
nje, da bi imeli vsaj nekaj moralnega zadoščenja.
Nič, prav nič. To je pa žalostno in vsak narodno ču-
teč Slovenec mora tako ravnanje strogo obsoditi.

Tu je treba temeljite remedeure. Samo propa-
ganda klica „Svoji k svojim!“ ne zadostuje na nobe-
no stran: ne z ozirom na občinstvo, ne za obrtniški
in trgovski stan. Tudi ne dosega zaželjenega uspe-
ha, ker skrbi premalo za vzgojo lastnega naraščaja
in indirektno tudi za vzgojo ljudstva. Ravno trgovst-
vo in obrtništvo je, ki nam po mestih in teželi v na-
rodnem oziru največ škoduje. Temeljito ozdravljenje
teh za slovenske trgovce in obrtnike, kakor tudi za
slovenski narod škodljivih razmer, to bi bila najvaž-
nejša naloga slovenskih trgovcev in obrtnikov samih.
Iz njihovih lastnih vrst morajo iziti iniciative za to
prepotrebno delo.

V drugi vrsti je pa potrebno, da se trgovstvo
in obrtništvo definitivno otrese liberalizma in njego-
vih fraz. Liberalizem gospodarski, ki je še ne dolgo
tega šel roko v roki z političnim, je smrt vsakega
manjšega in srednjega trgovstva in obrtništva. Ta
liberalizem pridiguje popolno svobodo, ne zahteva ni-
kakih sposobnostnih spričeval in odpira trgovino in
obrti vsakemu, tudi nesposobnemu. Ta liberalizem je
tedaj po svojem bistvu protitrговski in protiobrtniški,
pomenja smrti teh dveh stanov. Zato je tudi takoj, ko
so se pričele kazati posledice liberalne postavodaje,
nastopila reakcija. Ljudje, ki so bili prej zaslepljeni
in omamljeni, po blestečih frazah liberalizma, so se
pričeli streznjevati. Zahtevali so vedno bolj nazaj
nekdanjih celovskih razmer, ki so temelječe na kr-
ščanski podlagi ustvarile bogato in premožno trgov-
stvo in obrtništvo. In res! Če zasledujemo trgovsko
in obrtniško postavodajo iz zadnjega časa, vidimo,
da se kljub liberalnim načelom, ki vladajo v naši jav-
nosti, trgovina in obrt vedno bolj omejujejo na natančno
določene kroge, da je pristop nepoklicanim v ta stan
vedno bolj težaven, da se bližamo vedno bolj nekda-
njim celovskim razmeram. Gospodarski liberalizem je
tedaj povsem bankrot.

Kakor je pa škodljiv in poguben za trgovstvo
in obrtništvo gospodarski liberalizem, ravno tako je
tudi politični. Vsi dogodki zadnjega časa kažejo, da
ljudstvo liberalizma ne mara. Sprevidelo je njegov
uničevalni vpliv in ga odklanja. Odklanja pa ljudst-
vo tudi vse, kar je s tem liberalizmom v zvezi. Zato
se ni treba čuditi tistim slovenskim trgovcem in o-
brtnikom, ki mnogokje tako radi koketirajo z liberal-
ci, če ne najdejo med ljudstvom dovolj zaslombe. Tu-
ji so mu. Če hočejo trgovci in obrtniki, da se v tem

oziru spremene razmere na boljše, potem naj se pri-
bližajo ljudstvu, naj se otresejo vse odtujevalne libe-
ralne navlake. Ljudstvo pomenja živo življenje in če
bodo naši trgovci in obrtniki šli s tem ljudstvom ro-
ko v roki, potem bodo imeli dovolj življenjskih pogo-
jev in lep razvoj slovenskega trgovstva in obrtništ-
va je zagotovljen. Pripetili se pa tudi ne bodo več ta-
ki žalostni dogodljaji, kakor pri zadnjih volitvah v
graško komoro, kajti za slovenskim trgovstvom in o-
brtništvom bo stala živa sila slovenskega ljudstva in
mu bo dajala moč, a tudi potrebno veljavo.

Prekupčija in draginjsko vprašanje.

(Konec.)

Prekupčija z živili.

Najodločneje se moramo pa boriti proti nereel-
ni prekupčiji z živili. Opažamo žalostno dejstvo, da
se tudi prodaje živil lotili spekulanti. Prekupčija
z živili se ne da nikakor odpraviti. Postala je neka-
ko potrebno zlo. Mesta so postala vedno večja; bliž-
nja okolica ne more toliko producirati, da bi lahko
producerski neposredno kakor nekdanj oskrbovali me-
sta s svojimi pridelki. Zalibog se je vsled tega pola-
stila vsake prodaje z živili deloma nepotrebna, delo-
ma nereelna prekupčija; prekupec donša v mesto,
kar te potrebuje, na primer: jajca, maslo, mleko, so-
čivje, perutnino, meso itd. Ti prekupec so postali de-
loma tako močnejši, da narekujejo cene v mestu in
določajo cene kmetovalcu. Zato opažamo vedno bolj,
da gredo cene včasih kvišku brez vsakega povoda.
Poleg tega pa izgubijo pridelki tudi na vrednosti, ker
jih brezvestni prekupec pokvarjajo in poslabšujejo,
samo da imajo več dobička. Škodo trpi seveda konzum-
ent, producent pa nima zato nič več dobička.

Prekupčija včasih potrebna.

Pri odpravi prekupčije se nam stavijo največje
težkoče. To je najtežavnejše vprašanje, ki se ne da
zlahka rešiti, ker je ravno prekupčija čisto, kakor
smo že povdarjali, potrebno zlo. Prekupčije ne more-
jo pogrešati velika mesta; brez nje ni mogoče dobiti
za velike mase ljudstva potrebnih živil. Brez malih
trgovcev z živili si ne moremo prav, vsaj danes še
ne, misliti možnosti aprovizije mest. Na drugi strani

PODLISTEK.

Bajtar Kozjak

(Povest iz Radla. Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

To neusmiljeno očitjanje vetra jej je zopet dalo
novo moč, napela je zadnje moči, gretla sneg z ro-
kami in si pomagala dalje.

Obleka je že bila vsa mokra vsled potu in pa
snega; pri vsakem padcu v sneg je začel Lojzo bolj
kakor doslej nadlegovati nekak prijeten spanec. In
mrzel veter jej ni več pretresal udov in jela je dalje
časa počivati.

Kačarkoli se je vsedla v sneg, da bi se neko-
lika odpočila, se jej je nehote sklonila glava in nje-
na duša je odplavala v domačo bajto, kjer sta obha-
jala ona in Jurij svatbo. Toda naenkrat, in ravno
tedaj, ko sta bila oba najbolj srečna, odprla so se
vrata in v bajto je stopil, kakor na dan svatbe, Ju-
rijev oče, pogledal ježno okrog, dvignil svojo košče-
no roko in zagrozil Juriju: „Nisi me ubogal, in ne
krajcarja ti ne dam, pa bodi bajtar, saj sem ti dosti
briani.“ Silili so ga nato, naj prisede za mizo med
svate in naj odpusti Juriju, pa dedec ni hotel, am-
pak ježno zaloputnil z vrati in odšel.

Slišala je Lojza v snu tudi, kako so se vrata
za njim zaprle in čula je celo težke korake starče-
ve in udarjanje s palico, ko je stopal.

Toda mrzel veter je znova zatulil, pognal Lojzi
kolobar snega v obraz; Lojza se je vzdramila iz te-
ga groznega počitka, zmajala z glavo, hoteč se otre-
sti bridke resnice in stopila par korakov naprej. A
sneg se je vedno znova udiral, pogubljeni spanec jo
je znova nadlegoval in pri vsakem oddihu ta grozni
senj.

Lojzi so se kar lasje ježili, kajti pri vsakem
pišu vetra je čula odslej počasne korake Jurijevega

očeta in udarce s palico. Moči so jo zapuščale, to je
spoznala tudi Lojza in čutila, da ne bode prišla do
cilja — ne videla več svojega Jurija. Misel, da je
ona kriva Jurijeve časne nesreče in sedaj še more-
biti večne, dala jej je še toliko moči, da je skobaca-
la iz zameti, toda dalje ni šlo več.

Utrujene noge so odpovedale, palica jej je pa-
dla iz rok. Lojza se je vsedla v sneg, zakrila obraz
z mokrimi rokami in bridko zaplakala.

Torej tukaj v snegu bi naj bil konec najine
ljubezni . . . Jurij čaka težko na mene in jaz sem
kriva, da toliko trpi . . . Mlača njena duša se je
krčila od žalosti in bridkega kesanja, veter in kolo-
barji snega so jej klicali na uho jezo Jurijinega o-
četa.

Vzdignila se je zopet Lojza, ker pa ni šlo po
dveh dalje, skušala je po vseh štirih rešiti dušo svo-
jega moža. Šlo je tudi tako par korakov dalje, pa
zopet se je vgreznil sneg in Lojza je uvidela, da ni
več rešitve.

Začela je na ves glas tuliti, kakor divja zver,
misleč, mogoče me boče pa le klič slišal in odganja-
la si je s tem tudi spanec, ki jo je vedno bolj nad-
legoval.

Pa vse zamanj . . . Veter je neusmiljeno dalje
pel svojo žalostno pesem in zanašal Lojzine obupne
klice Bog ve kam . . . v temno noč.

Lojzi je začelo vedno bolj šumeti po glavi, o-
mahnila ji je glava parkrat vsneg in ona se je pri-
tem vzbudila, pa le za par trenutkov.

Spanec jo je znova posilil, Lojza je še enkrat
zavpila, ko jej je pognal veter sneg v obraz, roke so
omahnile, glava se je sklonila in Lojza je slačko za-
sanjala . . .

Videla je pred seboj Jurija, kako je rudečega
in veselega obraza prihajal njeni bajti nasproti, ka-
ko jej je že oči daleč mahal z roko, se jej slačko na-
smejal, jej stiskal roko in šepetal na uho: „Ti, Loj-
za, in nobena druga!“ Ni čutila več strašne resnice

veter, ki jej je poprej klical grozna očitjanja v spo-
min, pel jej je sedaj prijetno pesem pretklosti . . .
Jurij se je vrnil od vojakov domov, s strahom je gle-
dala v njega, bode jej še ostal zvest, ali ne?! Toda
Jurij je tudi kot doslužen vojak prišel pod okno in
jej obljuboval, da bosta v kratkem obhajala veselo
svatbo. Naenkrat se je cela sreča obrnila, Jurijev
oče ni privolil v zakon z bajtarico, vendar Jurij —
njen Jurij — je ostal zvest svoji obljubi. Oče ni dal
dovoljenja, Jurij je pa vkljub temu obhajal gostijo in
še bil vesel na njej; Jurijev sivolasi oče je tudi še
okoli 10. ure zvečer prišel na svatbo, vsi gostje so
se razveselili, ko je vstopil, toda on — o groza! —
je zapretil Juriju in nato odšel. Jurij je sklonil gla-
vo, tudi ona se je stresla, rajanje je bilo pri koncu,
svatje so se kmalu razšli in od istega časa sta izgi-
nila tudi sreča in blagoslov od njene bajte. Jurij jo
je sicer ljubil, pa le nekako sklonjen in otožen je ho-
del okoli.

Veter je odpihal dosedanje podobe iz njene du-
še in prinesel nove, — resnične — strašne. Jurija
so prinesli štirje iz gozda domov, drevo mu je bilo
padlo na prsa, imel je krvave ustnice in pri tem po-
gledu je tedaj ona, Lojza, padla v omedlevico . . .

Veter je tulil ter prinašal v Lojzino dušo no-
vih podob, podob iz mladosti, ko je še živela njena
mati, ko je še hodila z Jurijem skupno v šolo. kako
sta že takrat bila vedno rada skupaj.

Take in enake sanje so Lojzo mamile in zibale
v sladkem spancu, da je pozabila na svojo pot.

III.

Pri Kočivniku so že davno odmolili sveti rožni
venec in se spravili k počitku.

Vendar Franc, še mlad gospodar, ni mogel isto
noč zaspati; premetoval se je po postelji in kačarkoli
je zamišljal, da bi zaspal, ga je nekak čuden glas
vzdramil iz polspanja. Nevoljen pokliče ženo:

„Jera, vstani, prižgi svetilko, greva pogledat,
kaj da rogovili okrog bajte!“

pa še posebno povdarjamo, da so za nekatere kraje, zlasti take, ki so oddaljeni od prometa, prekupei v prvi vrsti za poljedelca ali za producenta sploh veliki dobrotniki. Le po njih se proda producent nekaj pridelkov, katerih bi sicer ne zamogel vnovčiti. V nekaterih krajih so celo živinski prekupei potrebni in koristni; opazamo lahko na stranskih sejnih, da živinorejce zamore sploh prodati živino le tedaj, če je dovolj tujih prekupcev na sejmju. Tako imamo v nekaterih krajih slučaje, da so prekupei velikega pomena, dočim so po drugod zlasti za konzumenta velika škoda. Ravno radi teh razlik se vprašanje tako težavno da rešiti.

Vspešni nastop proti prekupčijam.

Kolikor nas učijo skušnje, se ovira nepotrebna prekupčija po organizacijah. Nereelno prekupčijo, oziroma nereelno kupčijo, pa mora omejiti zakonodajstvo. Žalostne so pri nas v Avstriji razmere, da še sedaj nimamo postav proti očiščitvi z blagom, proti umazani trgovski konkurenci in pa sploh kupčiji, ki se ne izvršuje v primernih mejah. V prvem slučaju, namreč v slučaju nepotrebne prekupčije, lahko mnogo izda organizacija poljedelskih in sploh gospodarskih združenj. Vlada bi morala še posebej take zadruge izdatno podpirati, katere bodo oskrbovale za velikomestni trg živila. Gospodarske zadruge se za kmetijstvo najbolj pereče vprašanje; na drugi strani so pa le te v stanu odvrniti prekupca. Ni treba misliti, da se postavimo v tem vprašanju le na agrarno stališče. Trdimo namreč, da je ravno tako nujna potreba, da podpira vlada tudi zadruge ali društva konzumentov, če ta dosežejo svoj namen s tem, da očistijo živila konzumentom bolj po ceni. Seveda ne izključujemo niti konzumnih društev, če le izvršujejo svojo nalogo v toliko, da oskrbujejo za odjemalce živila po nižji ceni.

Na vsak način pa se moramo odločno izreči proti subvenciji ali vsaki podpori kapitalističnih združenj, najsibodo zadruge konzumentov, najsibodo zadruge producentov. Za te zadruge se ne moremo ogrevati; pač so danes že prepotrebne v velikih mestih, ker vsaj oskrbujejo mesta s potrebščinami; toda za konzumenta so nekako potrebno zlo, ker čisto najbolj podražijo živila. Res je, da uničijo te kapitalistične zadruge prekupe in jih potisnejo v stran. Toda dobiček prekupcev ne pride v žep konzumentov, še manj producentov, temveč v prid kapitala, oziroma kapitalističnega podjetja. Ni potreba naštevati posebnih vzgledov, zadostuje le, če omenimo razne kapitalistične mlekarne, ki so nastale po večjih mestih. Potrebne so za oskrbo mesta z mlekom; toda toda dobiček prekupcev ne pride v žep konzumentov, pač pa nimajo nobenega poboljška ali večjega dobička. Saj vendar vemo, da prodajajo živinorejci takim zadrugam mleko po 12 do 14 vinarjev, med tem ko morajo mestjani mlekarji dajati za njega 28 do 40 vinarjev. Krivo vsem tem nedostatkem je, da nimamo dovoljnih organizacij. Mi v Avstriji dobivamo sir, maslo in drugo iz Švice, Danske itd., toda tega bi ne bilo treba, če bi imeli dovolj razvito organizacijo. Ravno iste pomanjkljivosti občutimo pri oskrbi mesa, živine, žita, moke itd. Cena žita in moke se bi lahko brez borze vstrajno na primerni višini vzdrževala z velikimi skladišči za žito.

Ne preostaja nam prostora, da bi še obširneje podali izvajanja poslanca dr. Verstovška o tem velevažnem vprašanju. Toda osnutek njegovega

govora nam že dovolj pojasnjuje njegovo marljivo delovanje in neutrudljivo študiranje vseh najtežavnih vprašanj v parlamentu.

Na podlagi svojih izvajanj je postavil gospod poslanec dr. Karol Verstovšek sledeče predloge:

1. Vlada se poziva, da prisili ogrsko državo, da uredi razmere na borzi v Budimpešti, kakor se je zavezala v pogodbi.

2. Vlada mora predložiti v treh mesecih predlogo te-le vsebine:

a) Vse kupčije in kupne pogodbe z žitom in močko, ki se sklepajo dalje kot na šest mesecev, so postavno prepovedane.

b) Državni, deželni in drugi dobrodelni zavodi naj bodo v tej postavi izvzeti.

3. Vlada se poziva, da podpira izdatno poljedelske zadruge, ki oskrbujejo mesta z raznimi živili. Ravnotako naj se podpirajo tudi zadruge konzumentov, ki oddajajo zares po nižji ceni nego trgovci živila in poljedelske pridelke.

4. Vlada se poziva, da predloži zakonski načrt proti očiščitvi z blagom.

5. Vlada naj predloži tudi kmalu zakon proti nereelni, umazani konkurenci in nereelnim trgovcem.

Med ljudstvom.

Ponikva ob juž. železnici.

V četrtek dne 14. t. m. se je vršil pri nas okrožni zadružni shod za šmarsko-rogaški okraj. Tega shoda se je udeležilo lepo število zastopnikov zadržev v okrožju, vendar ni bila udeležba taka, kakor prejšnja leta, ker leži Ponikva ob skrajni periferiji okrožja.

Vse zborovalce je pristrčno pozdravil podpredsednik okrožja, gospod deželni poslanec Vrečko.

Izvoli se staro načelstvo okrožja in določi kot kraj zborovanja prihodnjega leta Sv. Peter na Medvedovem selu.

Nato predava gospod nadrevizor Vladimir Pušenjak o navodilih za poslovanje, pojasnjuje sklepe zadnje skupščine in da navodila za razne slučaje.

Po predavanju se vname debata in se na predlog gospoda deželnega poslanca Vrečkota soglasno sklene, da je udeležba na okrožnem zadružnem shodu obvezna za vse članice v okrožju. Vsaka članica naj pošlje vsaj načelnika, oziroma, ako je on zadržan, drugega člana načelstva k shodu.

Nadaljnja točka dnevnega reda tvori predavanje o načrtu novega zadružnega zakona. Gospod VI. Pušenjak pojasni glavne točke načrta ter precizira stališče kmetijskih združenj napram posameznim določbam.

Gospod predsednik se zahvali udeležencem in gospodu predavatelju in zaključi nad dve uri trajajoči zadružni shod. Pred zborovanjem in po zborovanju so prav spretno igrali domači tamburaši par mičnih komadov in pokazali, da so tekom kraškega časa zelo napredovali.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“

dalje, pa bolj visoko drži leščerbo, da bodem kaj videl!

Ni storil Franc deset korakov, je že zapazil človeško sled, ki je bila pa že precej zametana od snega.

Lezel je dalje in prišel tudi do lukenj, v katere se je pogrezal nekdo pred njim. Poslušal je pazno, ali se še bode kje oglašil kedo, toda vse je bilo — mirno.

Hodil in hodil je dalje, vedno se je bolj bližal svoji bajti, jezil se je že, zakaj da je napravil takšen ovinek.

Ni bilo več daleč, še kakih tristo korakov pred bajto zadel je ob človeško telo. Akoravne pripravljen na kaj enakega, so mu vendar lezli mravljinci po hrbtu; toda strah je bil kmalu premagan, jel je z rokami odgréhati sneg in izvlekel izpod snega — truplo ženskega spola, ki še ni bilo čisto trdo.

Zakliče Jeri, ki je še vedno svetila na nasprotni strani:

„Okoli pojdi in semkaj posveti!“

Pri luči je spoznal Franc Kozjakovo Lojzo.

Mraz in strah sta ga spreletala, da je z zobmi zaklepetal, ko je zagledal pred seboj ta blede obraz, katerega je še danes zjutraj videl svežega.

Ni se pomišljal dolgo, zadaj je nesrečno žrtev na rame in s pomočjo Jere se mu je posrečilo napraviti še mučnih tristo korakov do bajte.

Položila sta nato Lojzo na postelj in začela s snegom rešilo delo. Dolgo se ni zavečala Lojza, vendar srce je jelo krepkeje biti, znamenje, da se jej bode sčasoma vrnilo življenje. Po dolgem trudu je odprla oči, pogledala okrog, se nasmehnila in nato trdo zasopala. Spala je do jutra, večkrat se je pa v spanju stresla in zaklicala „Jurij!“ Proti jutri že spanju stresla in zaklicala „Jurij!“ Proti jutru že pirala oči, pa nikogar ni poznala. Včasih se je še tudi nasmehnila, govorila venomer, toda popolnoma nerazumljivo in zmedeno.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 13. decembra.

Danes se je vršilo v zbornici glasovanje o prehodu v specijelno debato o cesarskih naredbah, ki so bile uveljavljene s pomočjo § 14 pod Bienenrthovo vlado, in o proračunskem provizoriju. Prehod v specijelno debato je sklenila zbornica z 208 proti 100 glasovom. Proti so glasovali socialni demokrati, Italijani, Malorusi, češki radikali, češka neodvisna skupina in dalmatinski poslanci.

Ker je Hrvaško-slovenski klub glasoval za prehod v specijelno debato, je nastalo med liberalnimi dalmatinskimi poslanci silno razburjenje. Ti možje niso umeli, da je edino taka politika dosledna. Kajti za zaupanje ali nezaupanje vladi bo govorilo glasovanje pri sprejetju proračuna, glasovanje o prehodu v specijelno debato ni političnega značaja in posebno se še ne more glasovati proti prehodu, ko je vendar naš klub vložil več manjšinskih predlogov, o katerih se bo glasovalo še-le v specijelni debati.

Takoj po glasovanju je prešla zbornica v specijelno debato o cesarskih naredbah, a Italijani so pričeli z obstrukcijo.

Poslanec Bugatto je izjavil, da bo govoril tako dolgo, dokler se ne strezni vlada in Nemci. Začel je italijanski, nadaljeval je potem nemško in zopet italijansko, obdan le od maloštevilnih somišljenikov in naših jugoslovanskih poslancev. Pravilo se je, da bo govoril najmanj osem ur in pa da se bodo italijanski obstrukciji pridružili tudi dalmatinski poslanci, da tako uporabijo priliko in izrazijo vladi svoje ogorčenje nad zanemarjanjem Dalmacije.

Med govorom poslanca Bugatta, so se vršila med strankami pogajanja z ozirom na italijansko pravno fakulteto, ki so imela ta vspeh, da se je še sklenilo, da se vrši jutri ob 10. uri dopoldne seja proračunskega odseka, ki se bo bavila z italijanskim fakultetnim vprašanjem.

Nemci so baje obljubili, da ne bodo obstruirali, udal se ni edino-le poslanec Malik.

Radi tega kompromisa je po 4. uri poslanec Bugatto zaključil svoj govor. Da se nadomesti zamujeni čas, se je vzlic temu, da so bili prijavljeni še najmanj trije govorniki, zaključila debata in sta bila izvoljena generalna govornika: poslanec Udržal „za“ in poslanec Laginja „proti.“ Glasovanje se bo vršilo jutri.

Poslanec Udržal je izjavil, da stoje Čehi na stališču, da imajo Italijani kakor avstrijski državljani popolno pravico do svoje visoke šole na Dunaju, da tam goje svojo narodno posebnost. Upa, da zbornica ne bo Italijanov z ozirom na veliko kulturno preteklost in sedanjost italijanskega naroda zavrnila z Dunaja. Ako bi se pa le to zgodilo, pa ima govornik pooblastilo od češkega enotnega kluba, da izjavi, da so Čehi pripravljeni ponuditi Italijanom gostoljubje v svojem deželnem stolnem mestu.

Poslanec dr. Laginja je izjavil: Italijanska pravna fakulteta je za Italijane luksuz, za Jugoslovane pa za sedaj absolutno nepotrebna stvar in nevarnost za Slovane ob Adriji. V nadaljnjem je povdarjal, da so po splošnem prepričanju neproduktivni izdatki za potrebe oborožene sile sedaj žal sicer potrebni, z ozirom na davčno moč prebivalstva pa previsoki. Monarhija bi se morala baviti z nalogo, da

Ves trud Franca in Jere, spraviti iz nje, po kaj da se je podala na tako nevarno pot, je bil zamanj.

Lojza, po imenu poklicana, se je sicer vsikdar ozrla, se nasmehnila in jela nekaj čudnega mrmrati. Zopet jo je premagal spanec za par ur, ko se je pa prebudila, govorila je vedno zmešnjo in se smejala.

Po zdravniku bi bilo treba poslati, kam — v Marenberg, nemogoče; še po gospoda ne, saj se tiste božične pravnike ni nikdo nikamor upal, še v cerkev ne.

Čakala sta torej Franc in Jera, kaj da bode prinesla prihodnost, in bežela noč in dan pri bolni Lojzi.

IV.

Težko je čakal Jurij, kedaj da se bode vrnila Lojza. Preganjal si je dolg čas s tem, da se je zamislil nazaj, ko je bil še na domu; kako ga je oče rad imel, toda odkar se je bil zagledal v bajtarco Lojzo, ga ni oče maral in vedno grozil:

„Če me ne ubogaš in to vzameš, ne dobiš od mene ne krajcarja ne.“

In res ni ubogal, ljubezen je bila močnejša, nego očetovi srebrnjaki, vzel je Lojzo v zakon in postal on, posestnikov sin — bajtar in povrh si je še nakopal jezo očetovo.

Pri tej misli se je Jurij stresel, sreče res ni bilo pri bajti od gostije semkaj ne, toda ljubezen je bila.

Stenska ura je natolkla 11 po noči, Lojze ni bilo od nikoder; vzdramil se je Jurij iz sanjarij v očetovi hiši in jel prevdarjati, zakaj da pač Lojze še ni. Ni vedel siromak, na kako težavno in nevarno pot jo je poslal. Začel je računati: ob 6. uri zvečer je šla od doma, eno uro je do Kočivnika, eno uro je potem na Remšnik, sedaj bi že moral biti tu Franc z gospodom.

Kaj pa, če sem jo razžalil s tem, da sem jej spomenil jezo očetovo? Kaj, če jo je to očitje tako zbadlo, da me je pustila na cedilu?

Toda Jera, nevoljna da jej je Franc pretrgal lep sanj, ga zavrne:

„Bodi pameten, kaj bi le neki pri tem snegu lazilo okrog; na drugo stran se obrni, pa zaspi.“

Franc je res ubogal Jerin nasvet; preložil svoje ude na drugo stran; toda spanca le ni bilo, ampak čudni glasovi so se vedno ponavljali. Zdrega v drugič Jero in pravi:

„Na vsak način morava pogledati, kaj da je, mogoče nam hoče lisica kure podaviti.“

Ko je slišala Jera o kurah, bila je brz na nogah, prižgala leščerbo in šla za Francem, ki je vzel seboj močno okovano hribovsko palico, edino orožje pri bajti.

Ravno ko stopita čez prag, ponovil se je strašni klic zopet. Jera se je stresla, Franc pa hitro pristavil:

„To ni lisica, to je človeški glas. Najbrž se ga je Harlakov Matevž zopet navlekkel, pa ne more pogoditi svoje bajte.“

Že je mislil Franc nazaj stopiti v bajto, ko ga pocuka Jera za rokav:

„Ti, kaj pa če bi bil kedo drugi, ne pa Matevž?“

Franc je skomiznil z ramami, si nategnil par kocin po nosom, ki so mu branile prost vhod in izhod in rekel:

„No, če boš ti svetila, potem pa pojdiva tjakaj na levo, pogledat skozi smrečevje, kjer ni tako na „tousto“ snega.“

Šla sta, napravila precej velik ovinek in prehodila smrekov les. Po smrečevju je šlo lahko, pa izven gozda je bilo snega do pasu.

Franc je godrnjal in se jezil, kedo bi le neki lazil okrog, še svojega „foksa“ ne bi spustil v takem vremenu iz hiše, ne pa človeka. Vendar radovednost je prevladala v njem, pljunil si je v roko, zagrabil močnejše za palico in se pognal v sneg, rekoč:

„Tukaj počakaj, Jera, malo bodem še pogledat

bi združila v samostojno bitnost v okvirju monarhije energije in zaklade narave, ki se nahajajo v pokrajinah od Triglava do srbske meje in od Drave pa do črnogorskih meja in do Adrije. (Živahno odobravanje pri Jugoslovanih.)

Končno je z ozirom nato, da je istrsko prebivalstvo naravnost v nevarnosti, da bo moralo umirati lakote, apeliral na ministra notranjih zadev, da naj poskrbi za čim hitrejšo in izdatnejšo pomoč. Svoj govor, ki mu je sledilo živahno odobravanje pri Jugoslovanih, je zaključil govorec hrvatski.

Poročevalec za manjšinski predlog, poslanec Seitz, se je nato odrekel besedi, nakar se je razprava prekinila in nadaljevala debata o nujnem predlogu poslanca Körnerja v zadevi zapostavljanja čeških sodnikov.

Govoril je le poslanec dr. Baxa.

Po celi vrsti vprašanj na zborničnega predsednika je bila seja zaključena ob 9. uri zvečer.

Prihodnja seja jutri in se bo nadaljeval današnji dnevni red.

Alpske dežele in vodne ceste.

Pod predsedstvom poslancev Doberniga in barona Fuchsa se je vršila danes seja nemških alpskih zastopnikov, da se pogovore o predlogu glede vodnih cest. Poslanec Schraffl je predlagal, da se k tem razgovorom pritegne tudi zastopniki drugih narodov. Sporazumno s Schrafflom je poslanec Hofmann-Welthenhof predlagal, naj se tudi Slovenci udeležijo tega razgovora. V prihodnji seji pododbora se bode končno še-le določilo, v kolikem številu se bodo posvetovalja udeležili Slovenci in mogoče tudi Italijani.

Dunaj, 14. dec.

V današnji seji poslanske zbornice je prišel najprej na vrsto manjšinski predlog poslanca Seitzja, naj se po par. 14. izdanim naredbam odreče odobrenje. Predlog je bil z 254 glasovom proti 151 odklonjen, in sicer je glasoval proti tudi Hrvaško-slovenski klub, ker so se odredbe po par. 14. izdale v času, ko je bila zbornica razpuščena in bi bilo nastopilo brezposlavno stanje, ki je pač še hujše, kakor vlada; s pomočjo par. 14. Sicer so se pa s par. 14. dovolile tudi subvencije za paroplovbo. — Nato je prišel na vrsto manjšinski predlog dr. Šusteršiča, naj se dovoli vladi budgetni provizorij le za dobo štirih, ne pa šestih mesecev. Pri utemeljevanju tega predloga je izvajal dr. Šusteršič približno sledeče: Dolžnost vlade je, da vzdržuje konstitucionalizem in parlamentarizem. Vlada se mora brezpogojno postaviti na tla parlamenta. Značilno za naše razmere je, da se je budgetni odsek, predno se je rešil proračun, bavil z drugimi reči. Pravzaprav bi se moralo budgetnemu odseku prepovedati, da se peča z drugimi rečmi, kakor z budgetom. Danes stojimo pred tem, da ali proračunski provizorij dovolimo, ali pa nastopi brezposlavno stanje, oziroma par. 14. S parlamentarnega stališča je torej najbolj pravo za provizorij glasovati. Zato je Hrvaško-slovenski klub glasoval za prehod v specialno debato, da pride s specialno debato strogo konstitucionalno stališče našega kluba do veljave. Toda iz tega konstitucionalnega stališča nikakor ne sledi, da bi bilo potreba glasovati za proračunski provizorij za celega pol leta. Sedanja vlada ni v pravem pomenu besede konstitucionalna, in dolgotrajni budgetni provizorij je v njenem interesu, ki pa ni konstitucionalen interes. Če ima parlament kaj moštva, naj glasuje za štirimesečen provizorij.

Za dr. Šusteršičem je govoril dr. Korošec.

Toda Jurij je zamahnil z roko, se prijel za čelo in odpodil take misli, kajti kaj takega Lojza ni bila zmožna.

Da bi si preganjal strašne minute pričakovanja, izvlekel je izpod zglavnika s težavo star, velik rožni venec in začel prebirati po jagodah. Le počasi so padale jagode druga za drugo po niti, kajti Jurij je molil s presledki in se pri vsaki skrivnosti globoko zamislil.

Bil je nekako pri sredi, kar ga zmoti pokanje strehe. Veter je namreč tulil in nosil sneg na streho in ta je jecala poč njegovo težo.

Jurijev odmor v molitvi ni bil dolg, pokanje je potihnilo in Jurij je začel znova spuščati jagode.

Veter je prepeval svojo tužno pesem okrog bajte; Jurij, ki je še vedno molil, pogledoval je na uro in prisluškoval, kdaj tla bode zaslišal tako zaželjeni glas zvončka. Včasih se mu je zdelo, da že buje zvončkanje, tudi korake pred bajto, pa veter je zabrizgal in bilo je vse zopet mirno.

Juriju je postajalo vedno hujše, molek mu je zdrknil iz rok in padel z ropotom na tla.

Zakašljal je Jurij in kri mu je bruhnila skozi usta. Nehote je zaklical:

„Lojza!“

Toda ni je bilo, da bi mu bila podala kozarec slane vode, s katero bi si ustavil kri. Kašelji ga je vedno bolj nadlegovali in pri vsakem najmanjšem naporu prikazala se je tudi kri na Jurijevih ustih.

Vedel je Jurij takoj, kaj to pomeni, da bode še nocoj zamahnila bela žena s svojo koso po njem.

Nestrpnost je pogledoval na uro... prisluškoval... mislil, sedaj se bodo vrata odprla, pa zopet vse — tiho.

Ura je počasi udarjala svoj tik-tak, in tudi Jurij se je zavedal, da bode tudi ž njim kmalu za večno — tak.

Luč, ki jo je bila Lojza prižgala, je jela poje-

Dr. Korošec govori.

Kot minoritetni poročevalec se dr. Korošec bavi najpoprej z italijansko fakulteto. Včerajšnja obstrukcija Italijanov je odobrila postopanje Jugoslovancov, ker so krepkeje nastopili, ko se ni hotelo z njimi pogajati o njihovih zahtevah po univerzi. Univerzno vprašanje pa sedaj da dela zbornici. Tudi načelnik Poljskega kluba hodi zamišljen v univerzno vprašanje po zbornici gori in doli. Človek bi bil mnenja, da misli on na najbližje sosede Poljakov, a njegove skrbi so obrnjene Jugoslovancem. Jugoslovani so nad to očitovsko ljubeznijo globoko ginjeni, mislijo pa, da gre ta ljubezen predaleč in izjavljajo, da bodo to zadevo na jugu sami oskrbeli. Jugoslovani niso principijelni nasprotniki italijanske fakultete, ker bi si sicer našagali vejo, na kateri sami sede, pač pa se protivijo temu, da se to vprašanje forcira po neki zunanji sili. To jih je tudi dovedlo na ostri odpor v spomladi. Mnenja so, da to forciranje tudi tokrat ne pride od dr. Concija, marveč od drugod.

Ali je prišel sedaj pravi čas, da se v trenutku, ko so valovi sovražstva na Italijanskem tako razburkani, ko je vsa meja na italijanski strani prenapolnjena z vojaki, izpolni po ital. kraljestvu forcirano vprašanje. Jako nevarno je danes govoriti o tem, da imajo Italijani sedaj mejo zastraženo z oboroženo silo. Če kdo o tem govori, da pride ob meji pet italijanskih vojakov na dva avstrijska, se označi kot hruška k vojski. Poslanec se ozmerjajo, tudi prestolonaslednika se ošteva, ker ima baje tukaj neko drugo mnenje, ker ne sme politizirati.

Ravno od socialno-demokratske strani so padla razna očitavanja na prestolonaslednika in na tiste, ki ž njim drže (živahni medklici od socialnih demokratov). Njihovi vodje so odrekli prestolonasledniku pravico, politizirati. Vsak čevljarček že pač sme v Avstriji politizirati, samo prestolonaslednik ne. (Živahno pritrdjevanje in odobravanje pri Jugoslovanih.)

Mi moramo skrbeti za varnost naše dežele, kajti mi bi v prvi vrsti trpeli, če bi prišlo do resnosti. Izdajo se milijoni za kanale na severu. Spodaj na jugu bi pa bile ravno za varnost potrebne železnice. Edina železnica, ki pelje na jug, južna železnica, se odcepi od Nabrežine v Gorico in vodi od Nabrežine do Trsta ob morski obali.

Nove alpske železnice so oddaljene od italijanske meje le 6 km. — Čeravno vojne oblasti kažejo na potrebo novih železnic na jugu, se iste ne gradijo. Za kanale na severu se pa izmečejo milijoni. Danes je tisti patrijot, kateri skrbi za kanale, vsak drugi hruška k vojni. (Poslanec dr. Šusteršič: Vojsko bomo imeli mi, če ne bomo meje dosti ščitili! Vojna stranka so torej tisti, ki ne čuvajo mej!)

Poslanec dr. Korošec izvaja nadalje, da se da brezbriznost za jug dokazati z mnogoštevilnimi dokazi. Za most čez Krko, za katerega se je v letošnjem proračunu postavil prvi obrok, se še niti eden kamen ni položil, ves denar se je porabil za komisije. Za regulacijo Bistrice so se delali tako dolgo načrti, dokler si ni poiskala hudomušna Bistrica druge struge. (Veselosť.) Še-le potem so morali sestaviti komisijo, da so zopet našli Bistrico! (Ponovljena veselost.) Bržčas bodo zopet delali razne načrte, dokler ne bo postalo iz bistriškega potoka — jezero. Staviti bo pač treba vprašanje, če mora ministrstvu za javna dela načelovati kakšen inženir in če mora biti ministrstvo za javna dela nekako oskrbovališče za inženirje in za tehnične uradnike, ki se igrajo z raznimi projekti.

Govorniki utemeljuje nato svoj predlog, ki je

mat, vedno bolj temno je postajalo po bajti in tema je Jurija grozno pretresla.

Le enkrat je uprl svoj pogled v stenski križ, milo se mu je storilo in globoko je vzdihnil:

„Torej — moj Bog — z očetovo jezo na vesti — monam iz tega — sveta!“

Solza bridkega kesanja se mu je pocedila, po prepihanem licu, in z zaženo močjo je še enkrat krčevito sklenil roke in šepetal:

„Križani — odvzemi to — iz mojega srca.“

Bila je Jurijeva molitev prisrčna, gotovo je bil uslišan, kajti prijel se je za srce in se globoko od-dahnil.

Luč je že čisto malo gorela, le tu in tam je še švignil plamen kvišku in razsvetil za par trenutkov izbo. Še parkrat je švignil in se ni več pokazal.

Jurij je gledal srpo v zrak, ni se več zmenil ne za luč, ne za uro, ampak počasi so se še premikala njegove ustnice in šepetale:

„V — miru — Gospod — v miru!“

Še enkrat ga je kašelji posilil in mu privabil na ustnice mesto krvi rudeče pene; krčevito je še prijel Jurij za postelj, zagrljalo mu je v grlu in — zavladal je umir v bajti — za vedno.

Pravil mi je Srečkov Andrej, ki mi je podal to povest, da so še-le čez štirinajst dni potem, ko je Jurij umrl, ga našli podstega v snegu; kajti streha se je bila zrušila vsled snegove teže in podrla celo bajto:

„Žalostne božične praznike smo obhajali tisto leto pri sv. Juriju na Remšniku, kajti teden potem, ko smo pokopali Jurija, šla je tudi Lojza za njim. Ni se več zavedla od onega večera, ko je ostala v snegu in vročica jej je upihnila življenje. Rajni gospod župnik Zmave so jej napravili pri odprtem grobu lep nagovor, da smo se vsi navzoči bridko jokali“, je še pristavil Andrej.

bil sprejet od odseka, zadevajoč dovolitev treh milijonov za olajšanje bede. Slika nadalje bede na Štajerskem in izreče nado, da se zbornica ne bode dala zapeljati po ministru, da bi glasovala zoper to postojanko. V utemeljevanje svojega minoritetnega votuma, zahtevajoč 12 milijonov v obrambo depekoracije, navaja govornik, da je dolžnost zbornice, da dokaže z dejstvi svojo skrb za poljedelstvo. Draginjski odsek, kateri ropoče noč in dan ter kuje resolucije, zahteva vse možne kredite v svrhu zabranitve depekoracije, agrarci pa imajo usmiljeno srce le tedaj, če stojijo pred kmeti, v budgetnem odseku glasujejo pa zoper 12 milijonov. Tudi socialni demokratje so odklonili predlog, četudi zagotavljajo, da vedno podpirajo poljedelstvo. Stramota je, da poslanci, ki se nazivljejo kot agrarci, rajše glasujejo v tako važni agrarni zadevi z vlado, kakor pa za kmečki stan, iz katerega so izšli. Tiste agrarce, kateri so glasovali zoper teh 12 milijonov, ne moremo drugače nazivati kot izdajice na agrarni stvari. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje pri Jugoslovanih.)

Nato je utemeljeval posl. Seitz svoj predlog, da se ima dovoliti deželam 20 milijonov, ki naj se porabijo za zvišanje učiteljskih plač. Nemški nacionalci so namreč, kakor hitro je vlada zapretila, da parlament odgodi ali razpusti, ako sprejme predlog za učiteljstvo, ta predlog opustili in ga izpremenili v brezposlavno resolucijo.

Za Seitzem je govorilo še več govornikov, med njimi tudi grof Stürgkh, ki je povedal, da se strinja z Waldnerjevo resolucijo. Malo pred šesto uro je bila seja zaključena. Dober četrt ure pozneje je bila otvorenja izredna seja za volitve v delegacije. Trpela je do 11. ure ponoči.

Za dalmacijo je bil izvoljen poslanec Cingrija, za namestnika poslanec Biankini;

za Štajersko Huber in Marekhl, kot namestnik Stölzel;

za Kranjsko poslanec dr. Korošec, kot namestnik dr. Šusteršič;

za Istro Spinčič, in Mandič kot namestnik;

na Goriškem in v Trstu sta tokrat izvoljena Italijana.

Laška fakulteta v proračunskem odseku.

V današnji seji budgetnega odseka je najprej poslanec dr. Korošec energično protestiral proti temu, da se je odsek sklical, kajti v konferenci načelnikov so se stranke domenile, da se budgetni odsek ne bo več sklical, dokler se vprašanje, kam se ima laška fakulteta postaviti, ne reši.

Načelnik Korytowski je odgovoril, da se je posvetoval z merodajnimi osebami in prišel do prepričanja, da bo dobri stvari koristil, ako skliče odsek k seji.

Nato je govoril poslanec Šilinger, ki je naznačil, da bo v specijelni debati predlagal za sedež italijanske pravne fakultete Prago.

Nato je poslanec dr. Ellenbogen polemiziral še proti izvajanjem dr. Erlerja.

Za njim je prišel do besede poslanec Malik, ki je začel obstrukcijski govor.

Ker se je med tem zbrala zbornica k seji, je načelnik sejo odseka prekinil. Prihodnja seja se vrši jutri ob pol 10. uri dopoldne. V tej seji bo Malik nadaljeval svoj obstrukcijski govor.

Jutri zvečer bo debata o železničarskih zahtevah in se stranke omeje na kratke izjave. Prihodnji teden bo prvo branje finančnih predlog, čemur pa socialni demokratje ugovarjajo. Potem pride na vrsto poročilo draginjskega odseka. Med strankami se vrše pogajanja, da se tudi italijanska pravna fakulteta reši pred božičem.

Odsek za podpore.

Dne 13. t. m. se je v seji odseka za podpore soglasno sklenilo, pozvati vlado, da se po suši poskodovanim posestnikom, ki so v bedi, dajo brž ko mogoče spolni odpadki, in dalje, da železnice dovolijo znižano ceno bednim pogorelcem (če so tudi le posamezni slučaji). V tej seji se je izvolil tudi pododsek, in sicer poslanci Kadlčak, Pišek, Simonovici, Kasper, Viškovski in Fišthaler. Na predlog poslanca Piškega se je izvolil kot načelnik Kadlčak, kot poročevalec Fišthaler.

Hrvaško-slovenski klub.

Hrvaško-slovenski klub je imel dne 12. t. m. pod predsedstvom načelnika dr. Ivana Šusteršiča dalje trajajočo sejo, v kateri se je živahno razpravljalo zaradi zanemarjanja slovenskih in hrvaških dežel v gospodarskem oziru, zlasti zaradi strankarskega postopanja pri podporah vsled vremenskih neugod. Glede na italijansko fakultetno vprašanje so bili sprejeti važni sklepi, za katere je bila sklenjena stroga tajnost.

Dne 13. t. m. je konfiriral poslanec Udržal v važni zadevi z dr. Šusteršičem, med tem ko je dne 12. t. m. v odsotnosti dr. Šusteršiča imel ministrski predsednik grof Stürgkh s poslancem dr. Korošcem daljši razgovor.

Italijanska pravna fakulteta.

Danes dne 15. t. m. sklepajo italijanski poslanci o tem, kakšno stališče naj zavzamejo napram raznim predlogom. V prvi vrsti bodo zahtevali, da se italijanska fakulteta ustanovi v Trstu, v drugem slučaju bi se pa tudi zadovoljili z Dunajem ali s kakšnim drugim istrijskim mestom, nikakor pa ne s Prago.

Moravsko.

Deželni predsednik v Bukovini, dr. Oktavijan baron Bleyleben, je imenovan c. kr. namestnikom moravskim.

Naš četrti dreadnought.

Naš četrti dreadnought tipa ladije „Viribus Unitis“ prične graditi meseca januarja v Danubijevi ladjedelnici v Reki.

Poljsko-rusinska sprava.

Dne 12. t. m. se je vršila tretja poljsko-rusinska pravna konferenca. Rusini so izjavili, da je najmanj, kar morejo zahtevati, ena tretjina mandatov prihodnjega galiskega deželnega zbora, dasiravno tvorijo Rusini po oficijelni statistiki več kakor 42% vsega prebivalstva. Ker se Poljaki o tej zahtevi niso hoteli izraziti, in ker hočejo imeti dozdevno za tako dovoljenje neke kompenzacije, so izjavili zastopniki Rusinov, da so nadalnja pogajanja brezpomembna in da so se poljsko-rusinska pravna pogajanja razbila.

Ährenthal in Auffenberg.

Glasi Kossuthove stranke „Budapest“ prinaša zanimive informacije o zadnji skupni ministrski konferenci. Pri tej konferenci sta baje vojni minister Auffenberg in zunanji minister Ährenthal zelo ostro trčila skupaj. Vojni minister je zahteval, da razširi Avstrija svoj program zlasti glede zgradbe novih utrdb na jugu ter je zahteval ob enem, da sklene ministrski svet brez ozira na razvoj predloga o brambeni predlogi, zvišati rekrutni kontingent za 30.000 mož.

Temu predlogu vojnega ministra se je grof Ährenthal najodločneje uprl in mu je pri njegovem nasprotovanju pomagal tudi ogrski ministrski predsednik Khuen. Končno je le zmagalo mnenje grofa Ährenthala.

Državnozbornske volitve.

Pri ožji volitvi v XV. moravskem češkem volilnem okraju je bil izvoljen Viljem Wotručka, pristaš napredne ljudske stranke.

Za državnozbornski mandat odstopivšega dr. Ebenhocha kadidira župan v Bergu pri Rohrbachu, Hötendorfer.

Kranjski deželni zbor.

Kranjski deželni zbor je sklican na kratko zasedanje dne 28. t. m., da reši proračunski provizorij.

Iz Hrvaškega.

Kakor smo že opevovano naznanili, so se začele danes volitve v sabor.

Da se ohrani mir in red, se je tudi zahtevalo vojaštvo iz Gradca. S posebnim vlakom se je že odpeljalo iz Gradca 5 častnikov in 103 huzarji in ravnolično toliko iz Radgone v Virovitico. Nadalnjih 5 častnikov in 100 mož od 2. bosanskega pešpolka se je že odpeljalo v Koprivnico.

Hrvaška vlada nadaljuje s terorističnim preganjanjem opozicijskih kandidatov. Tako je izgnala dne 12. t. m. Svetozarja Pribeževića iz njegovega volilnega okraja in dne 13. t. m. je z orožniško asistenco izgnala iz njihovih volilnih krajev druge opozicijske kandidate, tako tudi na primer v Glini in v Ogulinu.

Druge poročilo pravi: Takšnega terorizma ni bilo niti pod Khuen-Hedervaryjem, kakoršnega zdaj izvaja Tomasičeva vlada. V Brlogu so orožniki aretirali kandidata hrvaško-srbske koalicije dr. Srgjana Budisavljeviča in notarja dr. Polovino. V policijskem zaporu so jih imeli 24 ur, sedaj pa jih je okrajni predstojnik obsodil v šestidnevni zapor, češ, da sta ščuvala narod. Dr. Budisavljevič je bil vrhu tega še obsojen na izgon iz brloškega okraja. V Petrijevcu v volilnem okraju Valpovo je odstavljen ondotni župan samo zato, ker se je zavzemal za kandidata hrvaško-srbske koalicije. V Virginmostu je okrajni upravitelj Surma dal zapreti volilca Rokiča: Zločin: agitiral je za kandidata hrvaško-srbske koalicije.

V Zagreb je dospelo več inozemskih žurnalistov, da si ogledajo sloveče hrvaške volitve. Med temi je tudi dopisnik pariškega „Matina“ — Loiseaux.

Avstrija in Italija.

Od dobro informirane strani smo prejeli:

Odstop Konrada pl. Hötendorfa je pač zadnja žrtev, katero je prinesla Avstrija na ljubo trozevi.

Tudi stališče Ährenthalovo je bilo v zadnjem času zelo omajano; z vsa naglico so se vršile v njegovi praški palači predpriprave, da bi se zamoglo nuditi ministru zunanjih zadev pribežališče. Tokrat se je še obdržal Ährenthal na površju, le radi avstrijske popustljivosti.

Od sedaj pa naj se ne jemlje več toliko ozira na Italijo. Če se naš ljubi sosed še tudi sedaj ne bo ugnal, tedaj so pač dnevi Ährenthala že preštet. Sicer je pa on le še po imenu minister zunanjih zadev. Zunaj avstrijsko politiko vodita v istini že bivši poslanik v Petrogradu Berchtold in mejni grof Pallavicini v Carigradu. Kot presumtivni naslednik Ährenthalov se že sedaj smatra Berchtold, ki uživa brezpogojno zaupanje prestolonaslednika ter stoji z njim tudi v korespondenci.

Berchtold je vnet pristaš in boritelj naziranja obnove „svete alijance“ Rusije, Avstrije, in Nemčije po vzgledu Metternichovem iz prve polovice prejšnjega stoletja. Vsak avstrijski domoljub bi to izpremembo v zunanji avstrijski politiki z veseljem pozdravil, tembolj pa avstrijski Slovani. Italija — z Bogom!!!

Avstrija in Rusija.

Iz Kijeva poročajo, da so prišli tamkaj na sled sistematičnemu avstrijskemu špijonstvu. Povdarja se, da Ivovska akademija naravnost po nalogu avstrijskega generalnega štaba vzgaja ljudi, ki jih leto za leto pošilja na Rusko v vojnem poslu. Ta vest se v resnih krogih smatra za popolnoma — neresnično.

Nemčija.

Nemčija namerava ustanoviti novo izhodišče za svojo vojno mornarico. Začetkom leta 1913 hoče prenesti del svoje mornarice v Emden in v Larretu sezidati za ondotno vojno pristanišče še vojašnice za 12.000 mož.

Anglija in Turčija.

V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da je Anglija spremenila svoje stališče napram Turčiji, ker je Rusija Angliji dovolila v Perziji in v perzijskem zalivu velike ugodnosti. Turčija ne spremeni začasno svojih sklepov, marveč se bode opirala na dane garancije Avstrije in Nemčije, pač pa bode svojim poslanikom naročila, naj natančno poročajo o pogajanjih med velevladim v zadevi perzijskih morskih ožin.

Francosko.

V debati o francoski mornarici je izvajal mornariški minister Delcasse, da je določen za vrhovnega poveljnika cele francoske mornarice poveljnik obeh sredozemskih skupin. Izjavil je tudi, da bodo prihodnje velike mornariške vaje, če ne pride nič vmes, na severu.

Angleško.

Zatrjuje se, da se v angleški admiraliteti že selaj posvetujejo o potrebah za vojno mornarico. In pričakovati je, da bo Angleška v prihodnjem letu izdala najmanj za 2.000.000 funtov sterlingov manj, kakor letos. Seveda je to odvisno od Nemčije, če pusti ta svoj mornariški zakon neizpremenjen, če pa Nemčija revidira svoj zakon in gradi nove ladje, bo to storila tudi Anglija. Anglija tudi ne potrebuje nobene posojila za zgradbo bojnih ladij, če pa bo iskala posojila, je bo iskala samo za zgradbo novega vojnega pristanišča.

Srbija.

Srbski državni proračun za leto 1912 izkazuje skupaj 129.990.980 dinarjev izdatkov, in sicer za: državno osredno upravo 40.132.410, justično ministrstvo 3.070.457, naučno 9.206.884, notranje 5.302.192, zunanje 5.302.192, finančno 13.829.558, vojno 29.666.312, gradbeno 19.399.706 in narodno-gospodarsko ministrstvo 5.382.827 dinarjev; skupaj okrog 130.000.000 dinarjev stroškov. Dohodki so proračunjeni: davki 94.171.068, državni dohodki 28.840.781, razni dohodki 2.703.868 in izredni dohodki 4.274.633 dinarjev. Proračun je sedaj v razpravi v skupščini, ki bo po mnenju mnogih politikov takoj razpuščena, kakor hitro reši to stvar in bodo po novem letu zopet volitve za skupščino.

Iz Makedonije.

V zadnjem času se je izvršilo v Makedoniji več hudodelstev z dinamitom. Bolgarski list „Mir“ označuje ista kot „blazna“ in pravi, da obstoja očitno namen, vzbuditi v Turčiji vznemirjenje, da bi se na ta način kalilo dobro razmerje med Bolgarijo in pa Turčijo.

Iz Carigrada: Kakor poročajo listi, je poklicala Turčija pod orožje redit-diviziji iz Seresa in iz Strumnice z namenom, čuvati macedonske železnice pred eventualno ponavljajočimi se atentati z dinamitom. V diplomatskih krogih se trdi, da so ti atentati predznamenja splošnih homatij na Balkanu.

Crnogora.

Dne 11. t. m. je bila volitev predsednika črnogorske skupščine v Cetinju. Vlada je kandidirala Gojniča, ki pa je ostal s 30 glasovi v manjšini. Izvoljen je opozicionalec Plamenac s 33 glasovi. Kabinet je podal vsled tega poraza demisijo.

Kralj ni sprejel demisije kabineta. Ker je tudi skupščina izjavila, da bo podpirala kabinet, kabinet ostane.

Kreta.

Revolucionarna skupščina je odposlala 16 članov kot zastopnike Krete v grški parlament. Angleške in francoske ladje so pred Kanejo, da preprečijo odhod zastopnikov.

Spanija.

Kraljica je dne 12. t. m. ob ½3. uri zjutraj počila princezino. Mati in otrok se počutita razmeroma dobro.

Indija.

V Delhiju v Indiji je bil dne 12. t. m. proglašen kralj Jurij angleški indijskem cesarjem.

Raznoterosti.

Društveni koledarček S. K. S. Z. v Ljubljani so začeli razposiljati. Prosi se nujno, da ga vsi, ki ga žele imeti, blagovolijo po dopisnici takoj naročiti, ker se bo na zakasnela naročila le v toliko oziralo, kolikor bo po razmerah mogoče. Društveni koledarček z natančno statistiko našega društvenega življenja, je naša oficijelna knjiga, vsak član ali vsaj že vsako društvo bi ga moralo imeti.

Zadružna Zveza v Mariboru prosi vse svoje članice, katere nameravajo poslati člane nadzorstva k tečaju za nadzorstvo, ki se začne dne 27. t. m. v Celju, da to tako store, da se morejo izvršiti vse priprave.

Liberalci povsod enaki. Neodkritosrčnost, nezanesljivost in nedoslednost, to so tri lastnosti, ki jih vsak pravi liberalci vedno visoko ceni in vestno goji. Že mnogokrat smo imeli priliko, ožigostiti naše štajerske liberalce radi teh nelepah lastnosti. Toda naši liberalci niso osamljeni. Tudi po drugod „krasijo“ liberalne velmože te vzgledne lastnosti. Kranjski liberalci so ravno pred par dnevi doprinesli dokaz, da so vredni bratci drugih liberalcev. V začetku tekočega tedna so se vršile v Ljubljani volitve v osebnodohodninsko komisijo. Liberalci so potem svojega trgovskega društva „Merkur“ sporočili „Slovenec“ kompromisno listo, katero je potem ta tudi priobčil in priporočil. Ravno tisti dan pa (v soboto), ko je prinesel „Slovenec“ tisto takonazvano kompromisno listo, je izšel v „Slov. Narodu“ poziv, naj liberalni volilci črtajo v III. razredu „kompromisnega“ kandidata kanonika Sušnika, ki je bil NB. edini pristaš S. L. S. na „kompromisni“ listi, in naj mesto njega volijo liberalca Franchettija. Zagrešili so s tem liberalci umazano zahrbtnost in povzročili, da so v I. in pa II. razredu vsled zmede, ki so nastale radi zlobnega liberalnega postopanja, zmagali Nemci. Liberalna hlinavščina in nezanesljivost je tedaj povzročila, da so v beli Ljubljani, slovenski metropoli, zmagali Nemci. Toda liberalci so tako nedosledni, da ne najdejo nobene besede, s katero bi obsodili to res izdajalsko početje. Samo da so v III. razredu zlostili svoji strankarski strasti in izbacili mirnega našega pristaša, pa so že zadovoljni. Kranjski liberalci so očitno ravno taki kakor naši. Dr. Kukovec je tudi šel iz zgolj strankarskih interesov v Gradec, kjer je prodajal vse naše splošne narodne in gospodarske zahteve za zvišanje učiteljskih plač. Vsem liberalcem je pač glavni princip: lastni in strankarski žep.

Naša sodišča. Interpelacija poslanca dr. Verstovskega, Piškega in tovarišev na ekscelenco gospoda justičnega ministra radi postopanja sodnika dr. Rakoveca v Slov. Bistrici na Štajerskem. V Slov. Bistrici je nameščen kot kazenski sodnik neki dr. Feliks Rakovec, kateri si prizadeva, potlačiti vsako uradovanje v slovenskem jeziku pri tamkajšnjem sodišču. To dejstvo utrjuje prebivalstvo o istinitosti vesti, katere kroži v okraju, da se je dr. Rakovec namreč moral zavezati nemškemu Volksratu, da postane renegat in le pod tem pogojem je baje dobil to službo sodnika. Vse izpovedbe prič, če jih tudi slovenske stranke izpovedo v slovenskem jeziku, se protokolirajo nemski, in generalije slovenskih zatočencev in prič se zabeleži vedno le v nemščini. V zadnjem času si je dovolil ta kazenski sodnik dr. Rakovec nečuvne reči, ki pač presegajo vse meje. Dne 4. t. m. je prepovedal svojemu pisarnišnemu uradniku Marku Rakušu, govoriti v njegovi navzočnosti slovenski. Označil je za nesramnost, da se predrzne Rakuš govoriti z dr. Lemezem in s pismonošem v njegovi navzočnosti v slovenskem jeziku. Značilno za dr. Rakovičevo postopanje je, da je rojen Slovenec. Ko je prinesel ta slučaj „Slovenski Narod“ dne 8. t. m., in je dobil to notico dr. Rakovec v roke, je šel opoldne v gostilno gospe Krulc, kjer je obedel pisarniški uradnik g. Rakuš in je tamkaj naravnost obsodil Rakuša kot pisca dotične notice. Pri tem je kričal v prisotnosti več gostov v vedno hujši, njegovemu stanu nedostojni meri nad Rakušem in mu je pretel z ovačbo na predsedništvo okrožnega sodišča. Vsi pričujoči so bili nad surovim vedenjem tega kazenskega sodnika skrajno ogorčeni. Ker tako počenjanje renegatskega sodnika škoduje ugledu avstrijskih sodnikov, dovoljujejo si podpisani staviti na njih ekscelenco sledeča vprašanja: 1. Ali je vaši ekscelenci znano vedenje kazenskega sodnika dr. Rakoveca? 2. Kaj namerava ukreniti vaša ekscelenca, da se ne bode pustilo nezakazvano takšno postopanje sodnika, kakor je v tem slučaju, ki škoduje stanovskemu ugledu vseh sodnikov?

Usoda štajerskega deželnega zbora. Tržaška „Edinost“ od dne 12. t. m. poroča iz Dunaja: „Danes je prišel v parlament štajerski namestnik grof Clary-Aldringen in tu konferiral z večimi štajerskimi politiki in pa s poslancem dr. Šusteršičem v zadevi delazmožnosti štajerskega deželnega zbora. Iz parlamenta je odšel grof Clary-Aldringen k ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu, da mu je poročal o položaju.“ (So to bržčas le časnikarska ugibanja.)

„Narodni List“ deli naše ljudstvo v misleči del in v nemisleči del. Misleči del so seveda liberalci in tel je, kakor sploh vseh pametnih ljudi, na svetu primeroma malo. Več je neumnežev, kar posebno opazama pri Slovencih, ki so z malimi izjemami v krščanskem, ali, kakor izvolijo liberalci nazivati, v klerikalnem taboru. Štajerski Slovenci so kajpada z veliko večino nemisleči, zakaž v državnem zboru nimajo nobenega liberalnega poslanca, v deželnem zboru pa samo enega. Potemtakem je, kakor meni „Narodni List“, samo eden zastopnik mislečih štajerskih Slovencev v Gradcu, eden in edini misleči Slovenec, misleči dr. Kukovec. Ker pa ne moremo nobenemu pogledati v glavo in brati njegovih misli, temveč jih presojava po besedah in dejanjih, moramo z ozirom na „dela“ Kukovca in njegove stranke izraziti „misljenemu“ delu štajerskih Slovencev svojo globoko sožalje, da še niso prišli do višjega političnega misljenjskega razvoja, kakor do Kukovca. Celo „Sloga“ nima dovolj respektov do „mislječega“ Kukovca, ki je učiteljskem zborovanju v Gradcu izpovedal svojo misel, da ima štajerska dežela še dovolj virov za nje izdatke, pa ni dovolj določil, kako misli to svojo misel, kje bi namreč njegova misel našla tiste vire za

višje izdatke. In ravno to je pri izdatkih misel vseh misli. Misleči naj torej bolj mislijo!

Učiteljske plače imajo slabe zagovornike. V državnem zboru se je učiteljstvo obrnilo na liberalni nemški nacionalverband, ki je seveda celo zadevo srečno zavozil. Na Štajerskem pa se učiteljstvo zateka k nemškim in slovenskim liberalcem, ki imajo kakor povsod, tako tudi v tej stvari prav nesrečno roko. Ne nemški in ne slovenski liberalci ne morejo zakriti, da imajo pri tej akciji čisto navadne sebične namene. Gre se zato, da se plačajo liberalni agitatorji, in to plačilo naj bi oskrbelo ljudstvo s svojim davčnim denarjem. V državni zbornici se je ta strankarski sebični namen nemških nacionalcev jasno poudarjal. In isti namen se odsvita iz sumljive vneme „Narodnega Lista“ in Narodne stranke. Slovenski liberalci se izgubili vsak narodni čut in nimajo niti najmanj smisla za veliki in težavni boj našega ljudstva proti skrajni in že nečloveški krivici nemškoliberalne večine v deželi. Nič jim ni mar, ali bo iz tega boja naše ljudstvo izšlo zmagovito, če ne s popolno zmago, pa vsaj z znatnim vspehom. Zahtevajo konec slovenske obstrukcije in delovanje deželnega zbora, ki bi naj povišal učiteljske plače, da bi potem slovenskemu učiteljstvu slovesno oznanili: Mi liberalci smo vam priporočili večje plače. Izsilili smo jih klerikalcem. Mi smo vaši prijatelji, torej bodite vi naši agitatorji! Tak finale že napoveduje „Narodni List“ z dne 14. t. m., ko piše: „Obzorje je postalo čisto. Zakaj slovensko učiteljstvo danes vidi, kje ima svoje prijatelje in kje sovražnike. In s tem mora v vseh bodočih političnih bojih računati!“ Učiteljstvo naj torej resno prevdari, ali sta „Narodni List“ in dr. Kučovec prava zaveznika in varilca in ali se stanovske koristi branijo s tem, da se jih postavi pod obrambo falitne Narodne stranke. In če bi učiteljstvo prišlo od tega, da bi na to vprašanje odgovorilo pritrdajoče, bi samo morali nositi posledke tega napakega in ponesrečenega strankarstva.

Otvoritev železnice Weiz-Birkfeld. Ob navzočnosti c. kr. namestnika grofa Clary-ja, deželnega glavarja grofa Attemsa in drugih dostojanstvenikov, se je včeraj, dne 14. t. m. otvorila nova železnična proga Weiz-Birkfeld.

Grof Sternberg obsojen. Dne 13. t. m. se je vršila pred okr. sodiščem „Landstraße“ obravnava proti bivšemu državnemu poslaneu grofu Sternbergu, ki je pred nekako enim mesecem na javnem shodu imenoval nemškega radikalnega poslanca Wolfa „izmeček človeštva“. — Grof Sternberg je bil obsojen na 5000 kron globe.

„Deutsches Volksblatt“ na Dunaju — prodan. Vergani je prodal „Deutsches Volksblatt“ za 6.500.000 K „Länderbanki“, ki ga porabi za svoj finančni list. Tako poročajo listi. Če je res, potem kaže to antisemitično propagando gotovih dunajskih krogov v zelo čudni luči. Zdi se, kakor da je Verganijev antisemitizem bil zelo dobra molzna krava.

Vojaške zrakoplovne postaje v Avstriji. Vojna uprava je odposlala v Gorico štiri Etrichove letalne aparate. — Čez nekaj dni se ustanovi tudi v Pulju mornariška aviatična postaja. V Avstriji se tudi nastani letalni oddelek. Naša vojna uprava bo imela tako pet letalnih postaj, ker že obstajata letalni postaji v Dunajskem Novem Mestu in v Fischamendu pri Dunaju.

Razvoj akcijskih družb na Nemškem. Še poznamo v naših slabih časih rokodelstvo z — zlačim dnem! Celotno prav prijetno je — brez prihodnosti, brez spretnosti in brez modrosti izhaja, kdor je bil dovolj oprezen pri izbiri starišev, ali pa kdor ima drugače začasni denarja, podedovanega ali pa priženjenega, je rojen za ta poklic. V mislih imamo rokodelstvo — akcionarjev. Edini posel, ki ga človeku nalaga, — striženje kuponov — lahko opravi tudi sluga, in akcionarju ostaja le še težka naloga, da pospravi dividendo. Velikost zlatega produkta, ki se izliva iz produktivnega dela v žep akcionarjev, prikazujejo naslednji uradni podatki: Leta 1908-9 je razdelilo 3690 nemških družb z 10.917 milijoni delniške glavnice 930 milijonov, to je 7.38% dividend, leta 1909-10 pa 3771 družb z 11.558 milijoni glavnice 1043 milijonov, to je 7.73% dividend. Do konca meseca julija je izkazalo 3267 družb z 10.235 milijoni kapitala svoje dividende, ki znašajo povprečno 8.04%. Položaj akcionarjev se je torej nekoliko izboljšal — lepa tolažba za stradalajoče proletarce.

„Slovenska Straža“ v Ljubljani prične v nekaj dneh z razpošiljanjem novih umetniških, božičnih in novoletnih razglednic. Posamezne stanejo 10 vin. Zavedni Slovenci! Podprite „Slovensko Stražo“ s tem, da razpošiljate o božiču in o novem letu le te razglednice svojim sorodnikom in znancem! Ne pozabite pri tem tudi na koleke, ki jih je založila „Sl. Straža“!

Štajersko.

Mariborske novice.

Ravnatelj dr. Tominšek. „Gorica“, glasilo S. L. S. na Goriškem, z dne 12. t. m. piše: Včeraj je zapustil Maribor ravnatelj dr. Tominšek in se je podal v Maribor na torišče svojega novega delovanja. Med nami je bil ravno eno leto. Če premostrimo zdaj, ko ga ni več v Gorici, njegovo delo tekom tega leta, moramo priznati, da je bil mož na svojem mestu. Z nenavadno spretnostjo se je lotil zamotanih razmer

na tukajšnji gimnaziji in jih, kolikor je bilo v njegovi moči, tudi uredil. Njegov odhod iz Gorice pomeni izgubo za našo deželo. Z veseljem se ga bodo spominjali stariši, učenci in učitelji, ki so imeli priliko, poznati ga. Da ga je obhajalo pri njegovem odhodu iz Gorice anarhistično glasilo naših liberalnih inteligentov („Soča“), je umevno, umevno bi ne bilo, če bi si bil gospod ravnatelj zaslužil hvalo takih gospodov.

Slov. Straža ima, kakor navadno, v ponedeljek zvečer pri g. Kirbišu svoj družinski večer. Somišljeniki pridite!

Cvetiče vijolice. V sredo sta dobila dva slovenska gimnazijca na izprehodu proti Kamnici cvetice vijolice. Prijetna toplota, ki je zavela po prvih mrzlih dneh tega tedna, jih je zvalila na dan. Svoj pomladanski pozdrav so prinesle tudi v naše uredništvo. Hvala. Pač redka prikazen sedaj sredi zime.

Porotne obravnave. V četrtek je sedel na zatožni klopi 20 let stari hlapec Ignacij Farkaš iz Hvalenice, okraj Ljutomer, tožen uboja. Ranil je nekega Alojzija Hojsa tako nevarno, da je isti radi začoblenih ran izkrmavel. Obsojen je bil na 4 leta težke ječe. — Danes je bila obsojena na smrt na vislicah 39letna Julijana Kmetič iz Razvanja, ker je z arzenikom zastrupila svojega moža.

Našim liberalcem na uho. Še-le po dolgem času so prišli liberalci na to, da „tiho delo“, ki se je od slovenske strani izvrševalo pri volitvah v osebno-dohodninsko komisijo in prej v okrajni zastop v mariborskem okraju, ni bilo pravo in da bi se lahko dosegla zmaga na celi črti, če bi agitacija bila bolj glasna in živahna. Žaluje tudi v „Slov. Narodu“ liberalni dopisnik, zakaj se ni dr. Rosina vpreglo v agitacijski jarem, ker baje uživa pri ljudstvu velik ugled. Ne vemo, ali se je hotel dopisnik pošaliti z „Narodom“ z dr. Rosinom, ali morita celo samim seboj? Saj je vendar še v dobrem spominu, da je bil „Narod“ ob končanih volitvah v okrajni zastop zadovoljen z vspehom in je celo pohvalil tiste, ki so pripomogli, da smo Slovenci dosegli tako lep uspeh. Udarjati čez „tiho delo“ je pač tudi nesmisel, če povemo liberalcem, da so z vpitjem, kakoršnega razumejo edino liberalci, ob volitvah opozorili Nemce. Povemo, da je pri volitvi v pridobninsko komisijo manjkalo v II. in I. razredu samo nekaj slovenskih volilcev, dočim pa Nemcev v I. razredu 50% ni volilo, v II. celo 60%, v III. razredu pa smo itak zmagali. Usojamo si samo vprašati liberalce, kakšen uspeh so imeli pri volitvi v osebno-dohodninsko komisijo za mesto Maribor, kjer so imeli vse volilne priprave vendar liberalci v lastni režiji. „Slovenski Narod“ še do sedaj ni razglasil volilnega rezultata. O „velikem ugledu“ gotovih liberalnih advokatov pač nečemo izgubljati besed. Dopisnik vprašaj o tem „ugledu“ ljudstvo. Liberalci in dopisniki liberalnih listov, malo več soli!

Celjske novice.

Nemec o „kulturi“ celjskih Nemcev. Med celjsko mestno občino in ravnateljem mariborskega gledališča dr. Schlismann-Brandtom je nastal oster prepir. Graški listi so prinesli nađi gledaliških razmer v Celju dolga napada na dr. Schlismanna, na katerega sedaj ta odgovarja. Z žgočo ironijo se nemški ravnatelj norčuje iz „kulturne misije“ celjskih Nemcev, ki se pravi prototip nekulturnosti, ki hočejo uničiti vsakega, ki se jim ne klanja. Zlasti župan Jabornegg se nam pokaže v zelo čudni luči. Se še povrnemo k temu konfliktu.

Ptujske novice.

Nekaterokrat se je že pripetilo, da so dijaki tukajšnje gimnazije sploh kadili na koro med sv. mašo. Radi bi vedeli, čemu je na koro sploh išpekcijska in zakaj se tak slučaj precej ne raznani! Če se kajenje na cesti strogo kaznuje, zahtevamo od ravnateljstva, da take elemente še občutljiveje kaznuje.

Slovensko gledališče. Ptujski slovenski diletantje priredijo v nedeljo dne 17. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma ljudsko igro „Dimež, strah kranjske dežele.“ Kolikor nam je znano, ta še-le pred kratkim izšla igra do sedaj sploh še ni bila vprizorjena. Igro, katero je spisal A. C. Danilo, so vsi slovenski časopisi zelo pohvalno kritikovali in jo priporočali. Naši igralci se vadijo s pravim navdušenjem in upamo, da bo predstava vsakega obiskovalca zadovoljila. Pridite torej vsi ljubitelji gledališča v Ptuj in okolice! Začetek točno ob 8. uri zvečer. Po predstavi prosta zabava.

Lepo trozvezo tvorijo „Sloga“, „Narodni List“ in „Štajerc.“ „Slogi“ ni všeč, da smo pred kratkim objavili, kako pogubna je za naš okraj žganjica in pravi, da so vsega tega krivi „klerikalci.“ „Narodni List“ je pisal pred kratkim, kako odiražo duhovniki naše ljudstvo; seveda se je hitro oglasil „Štajerc“, kolika premoženja da ima Cerkev pri nas v Avstriji. To se mu pa ne zdi potrebno omeniti, da je ta denar večinoma le na papirju, ali v cerkvah in cerkv oblačilih itd. Njemu je le na tem, da šunta ljudi proti Cerkvi in duhovnikom. Treba bode vse te liste popolnoma razkrinkati. Da sta pa „Narodni List“ in „Štajerc“ res dobra prijatelja, kaže tudi dejstvo, da imata iste dopisnike. Čestitamo!

Občni zbor. V nedeljo teden, to je dne 24. t. m., se vrši občni zbor krčevinskega bralnega društva. Govoriti pride dr. Hohnjec iz Maribora. Želimo, da pridejo vsi udje in pripeljejo še novih v našo sredo. Natančneje prihodnjije.

Ljutomerske novice.

Zveza prostovoljnih gasilnih društev ljutomerskega okraja je nabrala na svojem zbirnem obnem zboru dne 3. t. m. v Stroški vasi za Podporno društvo Franc Jožefove šole v Ljutomeru 6.00 K in za „Slovensko Stražo“ 3.35 K. Zavednim članom srčni Bog plačaj!

Za volitve v komisijo za osebno dohodnino se Slovenci v Ljutomeru in v okraju niso zmenili, zato nimamo v isti nobenega zastopnika. Torej si sami pletemo bič. Obe politični društvi spita. Kam plovemo?!

Trboveljske novice.

Trbovljski tehnični pazniki si niso znali zbrati bolj pripravnega časa za svoj plesni venček, kakor pretečeno nedeljo dne 10. t. m. Da je ta nedelja ravno v adventnem času, ko sv. Cerkev prepoveduje veselice, to jih ni brigalo. Pred nekaj leti je bil še marsikateri med njimi čisto priprost rudar in je še imel nekaj verskega čuta. Mesto, da bi pa sedaj hvallil Boga za talent, ki mu ga je podelil, se prireja kakor nalašč ples v adventnem času. Ali mogoče gospodje ne poznajo več cerkvenih zapovedi?

Drugi kraji.

Selnica ob Dravi. V dneh od 1. do 8. t. m. smo imeli pri nas sv. misijon. Prišli so k nam č. gg. lazaristi iz Celja, ki so z vneto in v srce segajoče pridigovali in vodili vsa druga cerkvena opravila. Udeležba od strani ljudstva je bila ogromna. Za trdno smemo pričakovati, da besede č. gg. pridigarjev niso padle na nerodovita tla in bodo gotovo obrodile lepe sadove.

Kopivnik. Martin Hlebič, 72 let star krojač v Kopivniku, je pil v nedeljo dne 10. t. m. v krčmi Jožefa Korena istotam. Pridruži se mu kovač Henrik Germ, ki ga začne zmerjati in ga povrh še s tako silo vrže na tla, da je revež obležal in zadobil več poškodb.

St. Vid-Grobelno. Slovensko ljudstvo je bilo že od nekaj ponosno na svoje mladenke, nedvomno posebnost radi izrednih vrlin, ki dičijo slovenska dekleta. Versko življenje je vedno najbolj živahno in razvito med dekleti. Kdo toliko prepoje ob cerkvenih slovesnostih, kakor ravno zvonka dekliška grla? Kdo ne občuduje razumnosti, gibčnosti in korajže naših mladenk pri javnih nastopih? Kdo prešteje njih zasluge na polju narodne izobrazbe, probuje in obrambe? Skoro povsod je treba začeti pri mladenkah, če se hoče kaj doseči, pri njih je uspeh najsigurnejši in najizdatnejši. Tudi v političnih bojih in pri gospodarskih vprašanjih je dekliško delo vsega priznanja vredno. Ta dejstva veljajo tudi o naši Dekliški zvezi. Dne 3. t. m. je imela dobro obiskano zborovanje. Razpravljalo se je na njem temeljito o pomembnih vprašanjih versko-izobraževalnega napredka naših deklet. Anica Senker je v lepih besedah navduševala zbrane tovarišice, da naj se s pogumom in srčnostjo bojujejo za najdražja biserja slovenske domovine. Končala je svoj temeljito izdelan govor z besedami našega nepozabnega škofa Antona M. Slomščka: „Vrli Slovenci! Prava vera bodi vam luč, materni jezik boči vam ključ do zveličanske narodne omike!“ Roza Novak razvija lepe misli, kako moramo z Bogom in Marijo delovati za slovensko domovino. Nato je govoril naš častiti gospod kaplan Venčeslav Jastrobnik in iz svetopisemskih besed dokazoval, da je naša sveta dolžnost slovensko domovino ljubiti. In sklenil je svoj govor z besedami: „Oj mati moja domovina, ljubezen moja ti edina“, ter pristavil: „Bog čuvaj dobrotljivi te!“ Volil se je tudi nov odbor. V odboru so: Gajšek Marija, predsednica; Novak Anica, podpredsednica; Nunčič Roza, knjižničarka; Senker Anica, tajnica; Arzenšek Ana, blagajničarka. Končno so zapela dekleta in vsi smo se divili lepim, čistim glasovom šestvidskih deklet. Označimo kratko vtis lepega zborovanja! V zvezi je življenje, v zvezi se dela. Žal nam je le za drage članice, ki se ne zavejajo visokega smotra, h kateremu jih je zveza poklicala, zelo žal nam je za deklice, ki zveze ne poznajo, ali pa je nočejo poznati. Milo nebo, poglej na našo zvezo, da bo v njej vedna pomlad s svojim delom in vedna jesen s tisočerm sadom.

Slovenjgradec. Kje naročite sveče? Opozorjamo častita župnišča na svečarja gospoda Güntherja v Slovenjgradu. Sedaj ob novem letu je prilika, ko si velečastita župnišča oskrbijo sveče, da se izkaže na ta način gospodu Güntherju hvaležni in ga podpiramo, kakor tudi zasluži. Gospod Günther je že izkazal veliko dobrot našemu slovenskemu kmečkemu ljudstvu kot načelnik okraja, zato tudi zasluži vsestranske podpore, tem bolj, ker je njegova obrt znano jako solidna.

Rimske Toplice. Zgradba mostu. Pred kratkim se je vršila kolavdacija mostu čez Savinjo pri Rimskih Toplicah. Most je železno-betonast in veže kolo-dvor s kopališčem. Dolg je 110 metrov, visokost nad vodo znaša 10 metrov. Kolavdacija je pokazala, da je most solidno dodelan. Stroške zgradbe sta prevzela gospod Rudolf in Karol Uhlich, ki sta posestnika kopališča v Rimskih Toplicah.

Savinjska dolina. Mladenec Savinjske doline se vabijo na prvi občni zbor Savinjskega okrožja dekliških zvez, kateri se vrši prihodnjo nedeljo dne 17. t. m. v St. Petru v Savinjski dolini v novem Društvenem domu. Zborovanje se začne točno ob 2. uri popoldne, da se mladenke lahko še pravočasno vrnejo

domov. Kratke večernice bodo ob 1/2. uri popoldne. Ker so na vsopredju jako važne in zanimive točke, je želeli, da bi bila udeležba savinjskih mladenc polnoštevila. Ni sicer primeren čas, a se je oziralo na to in se vsled tega priredi ta občni zbor, ne v Petrovčah, kamor bi spadal, temveč v središču Savinjske doline, v St. Petru. Tako bo vsem navdušenim mladencam od vsake strani Savinjske doline omogočeno, udeležiti se tega važnega zborovanja. Kot zastopnik S. K. S. Z. nas počasti velečastiti gospod dr. Hohnjec. Torej, vrle Savinjskeanke od Celja do Vranskega, pripravljajte se in snujte načrte, s katerimi pohitite v nedeljo dne 17. t. m. v St. Peter. Pred vsemi so seveda dolžne priti vse dosežanje odbornice. Če bi bila katera opravičeno zadržana, naj pošlje pismeno poročilo. Na veselo svidenje!

Vransko. Umrl je tukaj učitelj Rudolf Vrabl. Služboval je nekaj časa v Ljubljani, kjer je sodeloval tudi pri Glasbeni Matici in bil znan kot baritonist, potem pa na Vranskem. Spisal je mnogo mladinskih spisov in bil dober pedagog. Neizprosna jetika ga je položila v zgodnji grob.

Sv. Jurij ob Taboru. V naši občini živi liberalce, ki ima sicer dober želodec, še celo za ričet, vendar ga pa najmanj vsake kvatre enkrat popade huda bolezen, ker so mu klerikalci obležali v želodcu. Odleže mu še-le, ko se izkozi v „Nar. Listu“, ali „Slov. Narodu.“ Ker je on po svojih mislih vzor „ordnunge“, zato kliče samega sv. Očeta na pomoč, naj poostri določbe glede navedenega življenja duhovnikov. Ker pa njegova želja najbrže ne bo prišla do papeža, zato mu svetujemo, naj umotu proprio nekoliko razmišlja o „farizejskem pohujšanju.“ Potem, upamo, boleštni napadi ne bodo več s tako silo udarjali na njegove zamrle možgane.

Kranjsko.

Ljubljana. V svrhu konstituiranja se vrši prihodnji ponedeljek dne 18. t. m. prva seja novoizvoljenega ljubljanskega občinskega sveta. Dnevni red pa vsebuje le volitve župana in podžupana. V smislu občinskega volilnega reda se morajo udeležiti volitve vsi občinski svetovalci, sicer izgube mandate. Župan postane bržčas dr. Tavčar.

Stijajna zmaga S. L. S. v Radovljici! Iz Radovljice nam brzojavljajo z dne 14. t. m.: Ob skoraj polnoštevili udeležbi volilcev je danes liberalna stranka z dr. Vilfanom na čelu propadla v vseh treh razredih. Dr. Vilfan, dosežani župan, ni prodril v nobenem razredu in ni izvoljen. Mestja in trgi korakajo pod zastavo S. L. S.! Živeli zavedni pristaši V. L. S.!

Ste let stari veteran Franc Kosmač v Kranju. V Kranju prebiva pri svojem zetu Kiklu, pilarskem mojstru, vpokojeni cestar Franc Kosmač, ki je obhajal v soboto dne 2. decembra 1911 stoletnico svojega življenja. Rodil se je dne 2. decembra 1811 pri Klinu blizu št. 12 na Gorenjih Gamelnih kot francoski državljani. Leta 1831 so ga potrdili v vojaške in sicer k domačemu pešpolku št. 17, čegar imejitelj je bil tedaj princ Hohenlohe-Langenburg. Kot vojak je pa ostal samo 14 dni v Ljubljani, potem pa je odrinil s svojim polkom v Gorenjo Italijo, kamor so bili poklicani avstrijski vojaki, da naredijo pod poveljstvom feldmaršala Radetzkega mir in red. V Italiji je služil Kosmač v mestih Padova, Rovigo, Ferrara, Pezaro in Pavija; najdalje je bival v Boloniji in v Milanu. Zadnja leta je prebil pri vojakih zopet doma v Ljubljani. Vsega skupaj je služil pri vojakih 12 let in 8 mesecev. V njegovi konduktni listi beremo, da se je kot vojak vedno pošteno obnašal in da je bila njegova pravica brez graje. Dne 20. novembra 1843 je dobil službo pomožnega delavca na ljubljanski cesti, kjer so ga imenovali prihodnje leto za c. kr. cestarja, dasi ni imel predpisane starosti 40 let. Plače je imel 12 gld. na mesec. Leta 1872 je postal cestar prve vrste z mesečno plačo 18 gld., katero so mu leta 1880 zvišali na 20 gld. Leta 1884 so ga postavili za časnega cestnega mojstra; kot tak je dobival na leto 350 gld. in 120 gld. potnega pavšala. Leta 1886 ga je cesar odlikoval za njegovo več kot 50letno zvesto službovanje s srebrnim zaslužnim križcem. Dne 1. aprila 1887 so ga vpokojili in mu nakazali samo 54 vinarnjev pokojnine na dan. Tedaj se je preselil k svojemu zetu v Kranj. Ker je vedno redno zmerno in skromno živel, je dosegel tako visoko starost in si ohranil nenavadno krepko zdravje. Pred dvema ali tremi leti je še zahajal starček na izprehod. Sedaj so mu pa opešale noge, oslabele so mu oči; vendar prebije še vsak dan več ur izven postelje. Dosevno je pa še tako pri moči, da se mora čuditi vsakdo, ki je le nekaj besed izpregovoril z njim. Zapustil ga ni še spomin; zlasti na svojo mladostno in vojaško dobo se ve še prav dobro spominjati. O francoskih pripoveduje, da je slišal kot otrok, da so bili jako pravični in da so z vso silo delali na to, da iztrebi iz dežela vse nevarne in hudobne ljudi. Natanko ve imenovati vse kraje na Laškem, po katerih je hodil kot vojak, pozabil še tudi ni na imena raznih svojih častnikov. S posebnim veseljem pripoveduje, da ga je v Milanu ogovoril leta 1835 Radetzky in sicer tisti dan, ko so imeli spominsko mašo za tedaj umrli cesarjem Francem. Če omenja svojega vojaškega življenja v Ljubljani, kaj nad pove, kako zabavo so tedaj imeli meščani s parnikom, ki je vozil po Ljubljani. Če govori človek z njim, sliši njegov krepki

glas, vidi njegovo rudeče lice, pač ne bi mu prisodil 100 let.

Vojska med Italijo in Turčijo.

Tripolis.

Vojska na Tripolitanskem traja naprej in še ni upanja, da bi se v doglednem času nehal ta krvavi ples. Italijani dobe udarec za udarcem, le parkrat se jim je posrečilo, da so v svoji premoči dosegli nekaj uspehov. Zato bi Italija kaj rada napadla Turčijo v Evropi, česar pa evropske velesile ne dovolijo. Za našo državo je na primer sama ob sebi umevno, da ne more pripustiti, da bi se zanetil na Balkanu požar, kajti s tem bi bil prizadet naši trgovini občuten udarec.

Iz Ainzare se poroča:

V treh kolonah so se umaknili Turki proti Derianu in Terhuni. Ena kolona je pa odkorakala proti Homsu.

Poročila iz Cirenajke javljajo, da preidejo Turki v kratkem v ofenzivo, ker razpolagajo z že čez 30.000 mož domače milice. Vsaki dan dobivajo ojačenja preko Egipta.

Iz Tripolisa se poroča:

Italijani so zasedli Tadiura brez odpora.

Dardanelsko vprašanje.

Iz Carigrada poročajo: Ze par dni se bavi „Tanin“ z dardanelskim vprašanjem v smislu, ki je ugotovljen za Rusijo. Pogoji Turčije, da se otvorijo Dardanele, so: Privoljenje Rusije, da se odpravijo kapitulacije, status quo na Balkanu, za kar pa naj Rusija garantira, ureitev perzijske meje po turških željah, odstop Rusije od železniških pravic v Vzhodni Anatoliji.

„Osmanski Lloyd“ pa poroča, da dardanelsko vprašanje ne pride za časa italijansko-turške vojne več v poštev.

„Daily Telegraph“ poroča, da se med Čarikovom in turškim zunanjim ministrom še vedno vrše dogovori kot uvod za obvezna pogajanja. Rusija se hoče odpovedati svoji pogodbeni predpravi glede gradbe železnice v okolišju Črnega morja, kakor tudi glede zveze teh železnic z kavkaškimi železnicami. Rusija pa za to zahteva, naj Turčija odpre Dardanele za njene vojne ladije. Rusija bi se eventuelno tudi s tem zadovoljila, da pasirajo ruske vojne ladije le posamezno in spremljane od turških vojnih ladij Dardanele. Rusija namerava najprvo po vzoru nemško-francoskih pogajanj skleniti rusko-turško pogodbo, ki jo bo potem, ko bo že go ova, predložila velelastim v odobritev. Rusija računa na pomoč Francije in Anglije in pa s tem, da se bo Nemčija izjavila kot neinteresirano.

Med Rusijo in Turčijo je prišlo do nekakega sporazuma o dardanelskem vprašanju. Po poročilih Turčije je podal ruski poslanik izjavo, da se ne dotakne več dardanelskega vprašanja in je dobil nato zagotovilo, da bodo smele ruske trgovske ladje tudi v slučaju vojske nemoteno pasirati Dardanele.

Iz Carigrada se poroča:

Dne 8. in 9. t. m. so se pokazale italijanske bojne ladje ob obrežju pri Adaliji ter so odplule proti Rodu.

Generalni ravnatelj otomanske banke je na zahtevanje turške vlade odpustil iz službe vse ravnatelje in višje uradnike, kateri so italijanski podaniki. V Italiji bojkotirajo nemške farmaceutične produkte.

Pred kratkim je družba zdravnikov v Milanu na predlog zdravnice dr. Cioje sklenila uvesti bojkot zoper vse farmacevtske produkte iz Nemčije in sicer tako dolgo, dokler nemške tvrdke ne izrečejo ogorčenja nad žaljenjem italijanskih vojaških zdravnikov po nemških listih.

Ta korak je našel odobravanje pri laških medicinskih fakultetah in zaprijeti boj je že prav občutno začel nemške firme.

Proti južnotirolskim Italijanom.

Inomoško namestništvo je zabranilo nabiranje prispevkov za svoje v Tripolisu padlih vojakov. — Tridentno okrajno glavarstvo je pozvalo iz bližnjih občin več oseb, ki so nabirale prispevke.

Porta zaprta.

Turška vlada je dala zapreti vsa vrata visoke porte, ker se boji anarhističnih napadov.

Turške ladje v Suez.

Italijanska križarka „Piemonte“ je zasledila 5 turških ladij v sueškem pristanišču. Poveljnik italijanske vlade je dal pristaniški oblasti povelje, da tekom 24 ur demontira turške ladje, ali jih pa izžene iz pristanišča, sicer začne streljati na mesto.

Italijani zopet poraženi.

Iz Dehibata na Tripolitanskem se poroča v Carigrad: Pretečeni ponedeljek je naša bojna četa, ki je štela 1550 v orožju dobro izurjenih mož, zgrabila Italijane pri Čelel-Haili, štiri kilometre proti jugovzhodni strani Bumeliane.

V celi vojni dobi je bila ta bitka najbolj krvava. Italijani so bili potisnjeni nazaj, izgubivši v tem boju 600 mož, dva topova in 42 zabojev streliva. Na naši strani je bilo 240 ubitih in ranjenih. Ob 2. uri popoldne je začel sovražnik s podvojeno silo v veliki

premoči prodirati proti naši utrdbi, in zopet so se morali umakniti Italijani, pustivši na bojnem polju 240 mož in tri častnike.

Mi smo pripravljeni, žrtvovati se do zadnjega moža. Bojno polje je pokrito z mrtveci.

Nova bitka bo v najkrajšem času.

Razgled po svetu.

Prve žrtve letošnjega zimskega športa. Iz Poznania poročajo, da se je dne 11. t. m. popoldne v Schockenu udrlo pri drsanju šest dečkov v starosti od 6 do 14 let, v zamrzli potoki. Najstarejši deček se je rešil, med tem ko je vseh drugih pet utonilo, še predno se jim je moglo pomagati.

Redka operacija. Na Dunaju je pripeljala reševalna družba 19letnega delavca Alojzija Schmidta težko ranjenega v splošno bolnišnico. Schmidta je bil v Ottakringu njegov tovariš z nožem smrtnonevarno ranil v prepetu. Zdravniški asistent dr. Finsterer je ranjenca preiskal in je takoj dognal, da je nož ranil tudi sree, želodec in pljuča in da reši nesrečnemu Schmidtu življenje samo takojšnja ročna operacija. Dr. Finsterer je šel takoj na delo, odstranil je del reber in zašil ranjeno srce in želodec. Nevarna operacija se mu je tudi popolnoma posrečila, in je upanje, da Schmidt vključ nevarnim ranam okrevi.

Iz ljubezni do svoje matere obsojen. Vojno sodišče 17. divizije v Bremeu na Nemškem je obsodilo musketirja Hoppeja v enoletni zapor in ga uvrstilo v drugi razred vojaškega stanu. Hoppe si je odrezal ušesa, da bi bil oproščen vojaščine iz ljubezni do svoje hrome matere in 75letne stare matere, ki bi brez njegove pomoči ne mogli izhajati.

Revizija „Kraljedvorskega rokopisa.“ Kakor poroča „Česke slovo“, je pričakovati v kratkem revizijo kraljedvorskega rokopisa. Rokopis bodo preiskali v Parizu in Turinu, da končno doženejo, ali je rokopis pristen ali ponarejen.

Sičinski srečno pobegnil. Maloruski dijaki so klobili preko Londona obvestilo, da je morilec bivšega galiskega namestnika grofa Potočkega, Sičinski, o katerega senzacionalnem begu iz stanislavske kaznilnice se je toliko pisalo v časopisju, srečno dospel v New-York, odkoder je odšel v Kianado. Beg se je torej Sičinskemu posrečil popolnoma.

Zrakoplovstvo. Zrakoplovec Prodan je vzletel dne 10. t. m. v reškem pristanišču, plul čez lukko do otoka Cresa, tam obrnil, plul proti Opatiji in se končno vrnil na Reko. Prodan si je s tem priboril 1000 K nagrade od notranjega ministrstva, 1000 K darilo magistrata in zlato medaljo. Prodan namerava prihodnjo nedeljo vzlet ponoviti.

Velika tramvajska nesreča.

V Oportu na Portugalskem je vlak električne železnice padel v reko Duero. 13 oseb je bilo pri tem usmrčenih, 30 poškodovanih. Večina pasažirjev je utonila; mnogo so jih zamogli rešiti.

Drugo poročilo pravi: Ponesrečeni vlak električnega tramvaja je prišel iz Leixoesa. Nesrečo je pripisovati slabemu stanju tira, na katerem je silen nalič naplavlil peska, in tudi pomanjkanju hladnokrvnosti motornega vožje, ki je skočil iz voza in zbežal, ko je opazil nevarnost. Voz je skočil iz tira pred velikim ovinkom in je telebnil v valove. Dosedaj so izvlekli iz voze 14 trupel, med temi dve ženski trupli, in rešili 30 oseb.

Zopet druga vest: Nadejati se je, da se ne nahaja v valovju več nobene žrtve tramvajske katastrofe. Večina pasažirjev so bili potniki, dospeli z angleškim poštним parnikom. Prebivalstvo je silno ogorčeno proti tramvajski družbi. Remize družbe morajo stražiti vojaki, da preprečijo izgrede.

Velika rudniška nesreča.

V Ameriki se je zopet pripetila velika rudniška nesreča. V rudniku Knoxville je dve milj od vhoda v premogokop eksploziral premogov prah in je zasulo 200 rudarjev.

„Berliner Tageblatt“ objavlja o strašni nesreči sledeče podrobnosti: Vsled eksplozije se je rušilo v rudniku skalovje in zemlja, ki je zasula izhod iz rova rudarjem, ki so delali, oddaljeni približno dve milj od vhoda. Eksplozija je povzročila v jami požar, ki se razširja v rovu. Rudarji, ki jim je bil izhod zaprt, so se morali ali zažgati ali pa zgoreti. Iz rova šviga plamen in gost dim. Rešilno moštvo zato ne more v rovu, da reši rudarje v rovu. Z največjim naporom so zabranili ženam tistih rudarjev, ki se nahajajo v rovu, da niso poskakale v goreči rovu. Eksplozija je bila tako silna, da se je daleč na okoli tresla zemlja. Ob vsaki eksploziji je švilgal plamen iz jame. V rudniku, kjer se je pripetila nesreča, kopljejo premog že 20 let. V sosednem rudniku Fraterville je ob eksploziji leta 1902 tudi ponesrečilo do 200 rudarjev.

„Slovenec“ poroča nekdo, ki je bival dolgo časa v Ameriki, naslednje: Bati se je, da so med ponesrečenci zopet Slovenci žrtve. Za svojega bivanja v Ameriki sem nabiral podatke o bivališnih naših rojakov in načinu njihovega dela v dotičnih krajih. Med njimi je tudi Knoxville, država Tennessee, skrajni kraj v tej deželi, kjer bivajo rojaki in delajo v premogokopu.

Schlüter- kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen,
ostane dolgo svež, lep kruh in
cen. Izdeluje

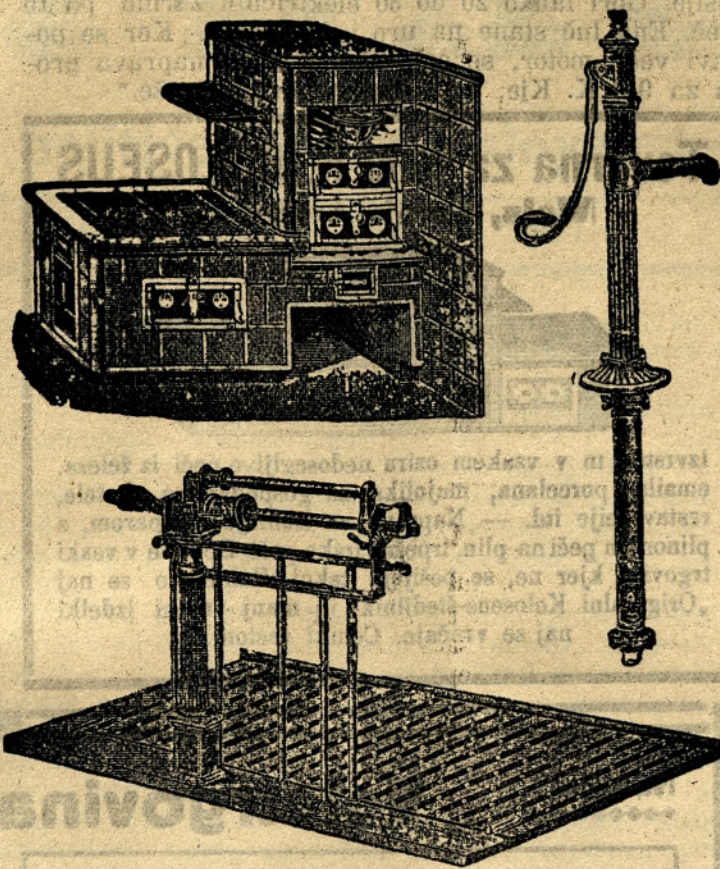
pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegetthoffovi ulici.

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek „pravega Francka“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljen sprejem v slehernem gospodinjstvu.

Zahtevajte list Straža!

Vosek, med v satovju, želod, suhe gobe, divji in pravi kostanj, vinski kamen, suhe češplje, suhe hruške, orehe, sploh vse deželne pridelke kupi

Anton Kolenc v Celju,
vsako množino. Kdor kaj ima, naj ponudi.

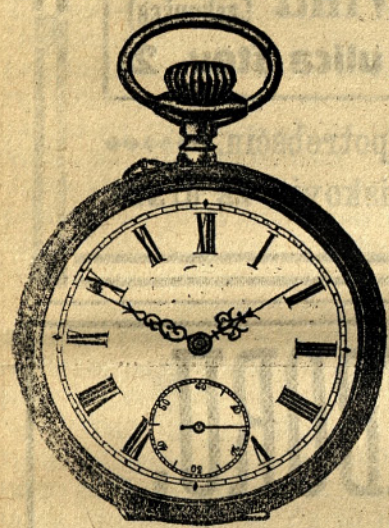
Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.
koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidratičnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi utěže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vse v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Slovenci pozor!

Tehtnice (vage) za most, vino, žganje, mleko i. t. d. prave klosterneburške v velikem izboru. Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro. Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegetthofova cesta št. 39.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

na debelo in na drobno

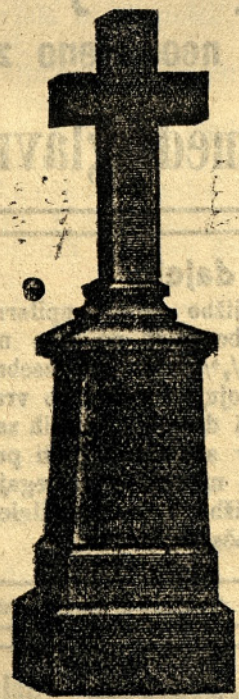
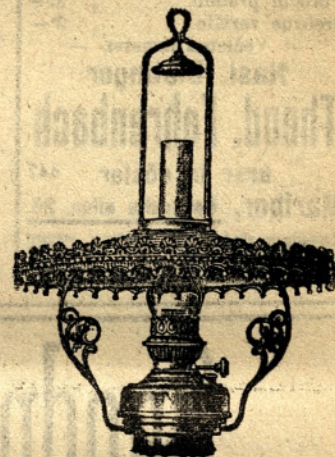
Franco Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakevrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzeto vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

..... Najsolidnejša in točna postrežba.

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.

Žaga, brusl in struže s strojnim obratom. :: Zaved za graviranje črk. :: Izvršuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stavbena dela iz tu- in inozemskega materiala. :: Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloge izgotavljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulturni plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. :: Ceniki in stroškovni proračuni brezplačno.

Brzojavke: Kamnoseška družba :: Celje.

Ne pozabite

Volno, sukno (štoffe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koče, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

Grajski trg. 1086a Burgplatz.

prepričate se!

Ne zamenjajte!

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga

z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta št. 9, I. nadstropje

obrestuje

hranilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prebujalo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne knjižice. Sprejema po sejnem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vziema.

uraduje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in posojila se dajejo vsak dan, izvenredni primniki, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure popoldne. Za vplačila po pošti se dajejo zastonj poštne hranilne položnice, št. 32465. Telefon ima št. 8. Za brzojavne zadevnosti naslov: Ljudska posojilnica Celje.

posojuje

na zemljišča po 5%, do 5 1/2%, s nametnostjo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na vsebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgove pri drugih zavodih in izvršuje svojo članom njih terjate. Posojila in knjižice na vknjiženo delo brezplačno, stroška plačila le obsega.

Učenec iz poštene družine se sprejme v svečarni **Franca Duchek v Mariboru** Viktringhofgasse št. 30. 188

Lepo posestvo, 189-3

z dobro ohranjenim gospodarskim poslopjem, se proda iz proste roke radi družinskih razmer. Zemlje je okrog 10 oralov, ki je povsod lepo pripravna za zgradbo poslopij. Leži tik okrajne ceste. Poslopje je tudi zelo ugodno za kako obrt. Cena se izve pri posestniku Miklauc (p. d. Pavšer.) v Lokah št. 10. pošta Trbovlje.

Harmonij, velik, lep, firma Maier-Fulda, amer. sistem: tenlus Orgel, 2 manuala, vsak po 5 oktav, pedal 2 oktava in 3 glasi, primeren za kakšno kapelo ali salon, s 15 registri, karakteristične spremene od najfinjšega pp do veličastnega fff, še skoraj nov, popolnoma chrnjen, brez vsakega pogrška, se proda. Vprašanja se naj naslovijo na upravnistvo tega lista. 192

Delavnica za popravila

Dobro! Po ceni!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Tudi za obroki! Ilustr. cenik zastoj!

Gramofoni od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 3-50

Pristna srebrna ura " 7-"

Original omega ura " 18-"

Kuhinjska ura " 4-"

Budiljka, niklasta " 9-"

Poročni prstani " 2-"

Srebrne verižice " 3-"

Večletna jamstva

Nasl. Diettinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

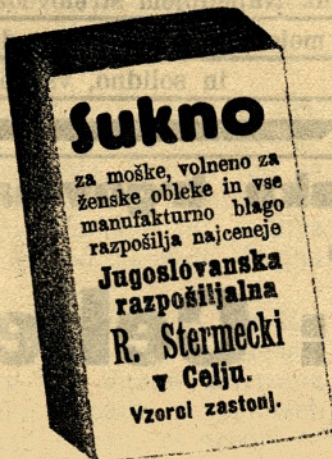
Maribor, Gospodarska ulica 26.

Kapljene zlatine in srebra.

Višjegimnazijec išče inštrukcije. Naslov pri upravnistvu.

Vsak gospod, ki vpošlje 50 vin. v znamkah, dobi zanimivo knjižico. Robert Kratschwil, Toplice na Češkem.

Spretni kovač se sprejme za samostojno delo. Orodje je v kovačnici. Kje pove upravnistvo. 1103

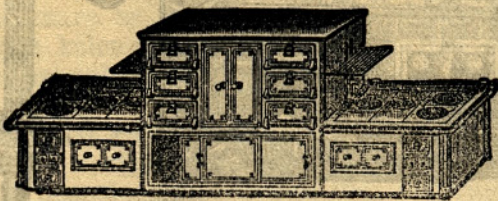
Hlapec išče službe pri kakem župnišču. Pisma je poslati upravnistvu „Straža“ pod „Hlapec h konjem“ 190 5

Električno razsvetljavo

za cerkev, župnišče, gostilno, trgovino ali druga poslopja da mali motor (1½Ph) z dinamo na skupni železni plošči. Postavi se lahko povsod brez vsake koncesije. Gori lahko 20 do 30 električnih žarnic po 16 sveč. Ena luč stane na uro pol vinarja. Ker se postavi večji motor, se cela skoraj nova naprava proda za 950 K. Kje, pove upravnistvo „Straže.“

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.“

Pozor! Pozor!

Prva največja zaloga in izdelovalnica čevljev, priporoča svojo veliko zalogo najboljših in najmodernejših čevljev za gospode, dame in otroke. Nadalje prave gojserske lovske čevlje s podplati iz probkovine, gamaše in galoše. Ravnotako velika izbira blaga iz klobočevine.

Štefan Strašek, Celje.

Na debelo!

Veletrgovina s papirjem.

Na drobno!

Goričar & Leskovšek

Celje : Graška ulica šte. 7.

Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)

Celje, Rotovška ulica šte. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na v dne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4%. Obresti se pripisujejo b kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštno hranilno položnico na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le keleke.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.

ROBERT DIEHL žganjarna v Celju — priporoča svojo doma žgano štajerski konjak! stivovko, tropinevec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

P. n. Čast nam je naznaniti, da smo z današnjim dnem otvorili podružnico **v Celju, Graška cesta št. 22**

(v hiši g. Kolenca) ter se tem potom najvljudneje priporočamo za izvajanje vseh v bančno stroko spadajočih transakcij. Naše središče v Ljubljani, kakor tudi naše podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici, naša zastopstva na Dunaju, v Pragi, Budimpešti, New. Yorku itd. omogočujejo nam, da zamoremo dana naročila izvršiti najhitreje, najbolje ter z zelo malimi stroški.

Radevolje tudi postrežemo s posebnimi kondicijami in upamo, da boste v najkrajšem času našli priložnost, prepričati se o naši kulantnosti, v katerem slučaju se bomo potrudili, P. T. v vsakem oziru zadovoljiti in posvetiti posebno pozornost cenjenim naročilom.

Z odličnim spoštovanjem

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju.

193